

**SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
RŐSZTAL ES NYERDE**
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop, (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cim-
szandók. Kéziratokat nem
dánk vissza.

UJ KELET

ESZDŐ-POLITIKAI-NAPILAP

..... A RA	
Romániában	
Frász évre	750
.....	380
.....	200
.....	70
.....	350
.....	25 a
.....	150c

1924 augusztus 26 Kedd

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 192. szám

5684. Ab 26

Az új pánszláv veszedelem

Immár tizedik éve, hogy a világháború csóvája kigyulladt és ötödik éve már, hogy "béke" van Európa népei között. A háború előtti idők legaktuálisabb problémája, krónikus veszedelme azonban nem tűnt el az európai népek feje felől: a pánszláv mozgalom, a pánszláv veszedelem fokozott rotteggéssal tölti el a világháborúból győztesen kikerült hatalmakat.

A francia és angol sajtó szinte ideges nyugtalansággal tartja felszinen az orosz kérdést, melyben korántsem a szociális forradalom rémképét látja most már, hanem azt az expanziós törekvést, melynek a mai Oroszország épolyan főkezze, mint a cári Oroszország volt, sőt talán sokkal veszedelmesebb, sokkal nyugtalanítóbb főkezze.

Anglia idegessége az orosz figyervecsempészések, az orosz-angol tárgyalások folyamán megnyilvánult orosz követelések óta erősen fokozódott. Franciaországban a sajtó erőlyesen tiltakozik az orosz invázió ellen és ez az ellen-szenv most már nemcsak a kommunisták, hanem az emigráns oroszok ellen is megnyilvánul. A féltelm talán Svájc részéről a legérthetelenebb, de viszont a legszigorúbb rendszabályokban nyilvánul meg. A svájci szövetségstancs rendeletet adott ki, mely szerint Svájc területére orosz nemzetiégű egyén, legyen az emigráns, vagy szovjet-alattvaló, semmilyen minőségben nem teheti be a lábát. Hasonló ellenszenv nyilvánul meg ma már Ausztriában és Németországban is az oroszok ellen.

Egész objektíven megállapítható, hogy ez az ellenszenv többé nem a kommunista propaganda ellen irányul kimondottan, nem is az orosz emigránsok ellenakciói ellen, hanem a pánszláv gondolat győzelmének gondolatával áll szemköz, melynek Szovjetország talán intranzigensebb letéteményese, mint a cári Oroszország volt. Ezért, ha egyik európai állam a szovjetel barátokzik, a másik az emigránsokat támogatja: céljukat közös akarat mozgatja, — egymás ellen uszítani az orosz erőket, hogy egymást gyengítsék. Ez magyarázza meg Poincaré múltbéli magatartását is. Poincaré egy-idoében kijelentette, hogy a francia köztársaságnak voltatópén közömbös, milyen államforma urakodik Oroszországban s így nem lehet az sem a célja, hogy Oroszország belgyeibe beleavatkozzon. És mégis: nem merte elismerni a szovjetet, mert jól tudja, hogy Oroszország expanzív lelkületével korántsem így gondolkodik, Oroszország nyíltan, avagy éktaunkával igenis be akar avatkozni az európai államok belgyeibe, sőt hatalmába is.

Ere mutat Rakovszki agresszív fellépése a londoni tárgyalásokon, ahol Ponsonby angol külügyi államtitkárt szokatlan vehemenciával oktatta ki a versaillesi békeszerződés abszurdumairól, valamint az európai államok leszereléséről. Érthető tehát, hogy Franciaország rögtön remegni kezdett, mihelyest a londoni tárgyalásokon a versaillesi békeszerződést orosz részről bírálni kezdték. Ezt az állandó remegést még fokozza Oroszország és Németország egyesülésének lehetősége, már pedig — mondják a franciák — ha Németország és Oroszország szövetséget köt, akkor olyan hatalom ül Európa nyakára, melyhez foghatót talán csak egy modernizált, felébredt Kína tudna Európa ellen felvonultatni. Nem osoda, ha ez a kérdés állandóan foglalkoztatja a francia sajtót. A franciák egyik legkiválóbb közjogásza: Fernand Neuray éppen a napokban írt erről a kérdéstről hosszú értekezést. Neuray megállapítja, hogy mióta Oroszország a történelem színpadára lépett, a szabály mindig az orosz német szövetség, a hivétel a francia német szövetség volt. Eppen ezért Franciaország katonai leszerelésével Románia és Lengyelország lesze-

relése járna. Ha a demokratikus Franciaország ebben a kérdésben lépne menne, ha leszállítaná hrdserégének létszámát, — hogy ezzel az angol-szász töke segítségét és Szovjetország jóakarátát kiérdemlje — Lengyelország és nyg-részben Románia is megszűnne élni. Bismarck nagy gondolata megvalósulna, a germán-orosz blokk diktálná a törvényt — de mi csoda törvényt! — Európának.

Még egy oka van annak, hogy Franciaország ennyire tragikusán fogja fel az orosz, illetve a szovjetország kérdést.

Es ez az, hogy a kommunista internacionálé legutolsó kongresszusán a vezérőbizottságból kituktatta Radeket és Baudert, a mérseleket. De ezen a titkos ülésen más is történt. Nem kevesebb, mint az, hogy egy kommunista internacionálé hadat üzent a francia gyarmatoknak, ami nem úgy értendő, hogy az orosz hrdserég azonnal partraszáll Afrikában, hanem azt jelenti, hogy a szovjet a legfék-

telenebb propagandát fogja kezdeni, az esz közök megválogatása nélkül a francia gyarmatokon. Ennek érdekében a szovjet a francia gyarmatok képviselőit a vezérőbizottságban név szerint Abd el Kadrt és Mehmed ben Dzszerilt, valamint Kokinkina képviselőjét utastotta, hogy a francia gyarmatokra kiküldendő ágenseket a legteljesebb mértékben támogatják.

Nem kell azonban azt hinni, hogy Oroszország csak Európában és az európaiak gyarmatain igyekszik széles és biztos „alpokon” elhelyezkedni. Törökországgal már is nagyon barátokzik, Kínával pedig állandó tárgyalásokat folytat. A kínaiak részéről ezekben a tárgyalásokban Sang-Tso-Lin generális vesz részt. Ha a Fehéroroszország miatti ellentétek elsimulnak Kína és Szovjetország között, akkor a szovjet Kínában is megveti a lábát. Es ekkor aztán tökéletesen alapos lesz a rémület, — az új pánszláv veszedelemmel szemben!

Ünnepi minisztertanács Színájában

Ferdinánd király születésnapja. Resicán javítják ki az összes mozdonyokat. Ötvenmillió kárpótlás a rossz termésért.

(Bucaresti-Bukarest, aug. 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A király születésnapja alkalmából a kormány tagjai résztvettek a színajei templomban tartott tedenmen. Istentisztelet után katonai szemle volt.

Az ünnepéig végezték a kormány tagjai minisztertanácsot tartották Bratiaru Jonel elnökletével. A kormány tagjai közül csak Mardarecu és Constantinescu Taced hiányoztak.

A minisztertanács jóváhagyta a közlekedésügyi miniszterium és a resicai művek között létrejött szerződést, amely szerint a Resica művek elvállalják az összes összesített mozdonyok, vasuti kocsik és egyéb használaton kívül levő vasuti anyag elszállítását, amely jelenleg a forgalmat valóságosan eltorlaszolja az összes állomásokon. Ennek az anyagnak az értéke 5 millárd lej és a vállalkozó cég kötelezi magát arra, hogy ettől az anyagtól legfeljebb 3 év alatt megszabadítja a vasuti vonalakat és az átvett mozdonyalkatrészek és vasuti kocsik

fejében 25 kg. ócska anyagért 1 kg.-nyi új vasanyagot ad és kötelezi magát az összes átvett anyag ily arányu fokozatos pótlására.

Duca külügyminiszter ismertette azután a népszövetség konferenciájának programját. A külügyminiszter szerdán indul a genfi konferenciára.

A kormány ezután az ősi vetések kérdésével és a szárazság okozta károkkal foglalkozott és elhatározta, hogy újabb ötven milliót szava meg a károsult gazdák felsegítésére.

A minisztertanács után a kormány tagjai megjelentek a királyi kastélyban és átnyújtották szerkeszkivánataikat az uralkodónak. Ez alkalommal a király részletesen informáltatta magát az Avram Jancu-ünnepségek előkészületeiről.

Kolozsváron Ferdinánd király ötvenedik születésnapja alkalmából. Az orthodox templomban TeDeum volt, melyen a papi testület és a hatóságok teljes számmal vettek részt. A mise után katonai díszfelvonulás volt a kolozsvári helyőrség részvételével.

A francia kamara bizalmat szavazott Herriotnak

Németország bizik a francia kormány jóindulatában. Az interparlamentáris unió és a döntőbíróág

(Páris, augusztus 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia kamara befejezte a londoni konferencia határozatai fölötti vitát és 336 szavazattal 104 ellenében bizalmat szavazott a kormánynak. A bizalmi indítvány ellen szavazott 26 kommunista, 14 demokrata, 30 köz-társasági demokrata, 14 konzervatív, 99 demokrata köztársasági és 21 pártönkivüli képviselő. A többiek valamennyien a kormány mellett szavaztak. Az elfogadott határozati javaslat szerint a kamara üdvözli a kormányt a választott bíróság elvének bevezetéséért, amely lehetővé teszi a jóvátételi probléma praktikus és békés megoldását. A kamara bizalommal van a kormány iránt, hogy folytatja az igazság és béke művét, amely

Franciaország biztonságát és Európa ujjaépítését biztosítani fogja.

Szavazás előtt Loucheur kijelentette, hogy pártja megszavazza a londoni egyezményeket, de öröködni fog, hogy a szövetségesek adós-ságainak rendezésénél Franciaország ne legyen saját jóakarátának áldozata. A francia szocialisták kötelessége, hogy az angol munkáspártot figyelmeztessék a hamburgi konferencián vállalt kötelezettségeire.

A londoni „Daily Telegraph” értesülése szerint, a Dawes-terv sikerében bízva

Franciaország érdeklődött Amerikában egy 150 milliós dollárkölcsön iránt.

Még a konferencia ideje alatt Clementel több angol bankárral is tárgyalt ebben az ügyben.

Berlin, augusztus 25. A Reichstag tegnapi ülésén Stresemann külügyminiszter óriási ováció közepette részletesen beszámolt a londoni tárgyalásokról. Rámutatott arra, hogy Offenburg és környékének azonnali kiürítésével milyen sikert értek el Londonban. Nincs oka arra, hogy el ne ismerje Herriot jóhiszeműségét és jellemes magatartását, amelyet jellepíleg be is bizonyított két város azonnali kiürítésével. A német kormány kérni fogja Franciaországot, hogy siettesse a kiürítést a kikötött határidő lejártá előtt is,

a Dawes-terv végrehajtása irányában. A londoni egyezmény biztosítja Németországot, hogy jogait ezután nem fogják lábbal tiporni.

Bern, augusztus 25. Az interparlamentáris unió ülésén Motta svájci köztársasági elnök nagy beszédben üdvözölte a Londonban meg-erősödött döntőbíróági gondolatot, amely az unió egyik alaptétele. Azok a határozatok, amelyeket a népszövetség 1920-ban és 1921-ben hozott a döntőbíróágokról, olyan eredményei az unió munkásságának, melyekért

az egész emberiség hálás lehet.

Oda kell törekedni, hogy a nagyhatalmak is elfogadják a döntőbíróágokat és a közvéleményt meg kell győzni a döntőbíróági eszme helyességéről.

r

lef. 394

tek érkezett filc és pokban. Rendkívül rak. Mindeunemü alatt készülnek.

Regele Ferdinánddal szemben.

12.

Mala Exhibition

Belejárók!

Szolid épkek!

usztvotek!

kerakata!

Lloyd 9899

dás!

an részvénytárs-s borsz-levő áruit jutá-vező fizetési fel-ven, akár t ö b b-ly fötéri üzlet-endezései szekrények stb. zlet-berlete-ktár-dőre tulajdonos-podás.

Romana Cluj.

emü salónók

éssel

str. Regina

dolf Mosse 4020

Hazahozzák a román állampolgárok postai betéteit Bécsből

A bukaresti postaügyi vezérigazgatóság akciója. Tudnivalók az átutalási eljárásról

Cluj-Kolozsvár, augusztus 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Régióta vajudó és általános érdeklődés kérdései kerülnek rövidesen megoldásra. A bukaresti „Argus” értesítése szerint a postaügyi vezérigazgatóság nem sokára átveszi a bécsi Postsparkasse-nál évek óta letétben lévő román értékeket. Az erre vonatkozó római egyezmény értelmében mindazok, akiknek bármilyen értékpapírja (betétkönyve, járadéka stb.) van a bécsi postatakarékpénztárnál, felhatalmazást kell adniuk a bukaresti postavezérigazgatóságnak, hogy ezeket a letéteket hazahozhassa Bécsből. A tulajdonosnak minden értékpapírjáról két példányban kell kitöltenie egy ívet, amelyet a postán lehet kapni. Egy ívvel több értékre nem lehet felhatalmazást adni. Mind a két példányt a tulajdonos sajátkezü aláírásával kell ellátni, mégpedig ugyanazzal, amelyet a bécsi Postsparkasse érvényesnek ismer. Ha a letétek jelszóra szólnak, akkor a jelszót is fel kell tüntetni mind a két példányban.

A kitöltött ívekhez mellékelni kell a betétkönyvecsét, vagy a betétkönyv depozitálásáról szóló bevételt, azonkívül állampolgársági bizonylatot, valamint igazolványt arról, hogy a tulajdonos nem lakik (még rövid időközökben sem) az osztrák köztársaság területén. Abban az esetben, ha a betétkönyv vagy a letétről szóló elismervény elveszett, a tulajdonosnak írásbeli nyilatkozatot kell adnia arról, hogy felelősséget vállal mindszokért a károkért, amelyek a letétek átutalásánál előfordulhatnak. Az állampolgárságot igazolni lehet vagy nemzeti bizonyítvánnyal, (certificat de nationalitate, Heimatschein) vagy pedig községi bizonyítvánnyal, amely igazolja, hogy a tulajdonosnak illetősége van a Románia területén lévő községek valamelyikében. Elfogadják igazolásul azt is, ha a tulajdonos dekrétumot tud felmutatni arról, hogy megkapta a román állampolgárságot, vagy pedig másolatban mellékelni ki nevezését valamilyen állami hivatalba. Ezt a másolatot láttamoztatnia kell az illetékes hatóság vezetőjével. Azt, hogy a tulajdonos Ausztria mai területén kívül lakik, községi vagy rendőrségi igazolvánnyal lehet bizonyítani, mely arról szól, hogy az illetőnek állandó lakóhelye van Romániában.

Mindezeket az iratokat ajánlott levélben a következő címre kell küldeni: Inspectoratul

VII. P. T. T. Cernauti. A blokált, vagyis garanciafépén lefoglalt értékpapírokat csak az érdekelt másik fél hozzájárulásával fogják átutalni. A be nem jelentett értékek nem részeseülnek átutalásakor a római egyezményben meg-

állapított kedvezményekben. Ha az eredeti tulajdonos időközben meghalt, az örköseik tulajdonába került értékekről aszerint történik intézkedés, hogy az elhalt eredeti tulajdonos utolsó lakóhelye melyik ország területén volt.

Fellázadt a görög haditengerészet

A tisztikar tiltakozik a rossz bánásmód ellen. Nagynehezen sikerült elsimítani a konfliktust. A kormány engedett a felkelők követeléseinek

(Athén, augusztus 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A görög flottában lázadás tört ki. Collis Alexis eskadron parancsnok a kormányhoz memorandumot nyújtott be, amelyben tiltakozik az utóbbi időben a tisztikar kebelében történt lefokozások ellen és a rossz bánásmód miatt, melynek következtében igen sok tiszt lemondott. A parancsnoknak számos támogatója akad s ez megfélemlítette a kormányt, mely először szigorú intézkedésekkel próbálkozott, később azonban a hadügyminiszter közbe lépést, akinek sikerült a konfliktust elintézni. A kormány az arzenálba rendelte vissza az összes hajókat.

Válságos helyzetbe került a parasztpárt

Három irányzatra bomlott a p.irt. Döntőjelentőségű lesz a bukaresti pártkongresszus

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Augusztus huszonegyedikén és huszonharmadikán a parasztpárt központi végrehajtóbizottsága ülést tartott. Az ülésen részletes vita után elfogadták a párt legújabb gazdasági programját, amelyet ratifikálás végett az október 26 ra és 27-re összehívott pártkongresszus elé terjesztenek. Hivatalosan a következő kommitékat adták ki a gyűlésről:

1. A pártvezetőség ratifikálta az állandóbizottságnak azon megállapodásait, amelyek a nemzeti párttal folytatott fúziós tárgyalások megszüntetésére vonatkoznak. Egyben jóváhagyta a pártvezetőség azokat a nyilatkozatokat is, amelyek megvédték a pártvezetőség szolidaritását Matei Cantacuzino ártalmas támadásaival szemben.

2. A pártvezetőség engedélyezte, hogy közzétegyék a párt új gazdasági programját, amely az aktuális szükségesség alapján készült és amelyet a generális kongresszus elé terjesztenek megvitatás és jóváhagyás végett.

3. A pártvezetőség megállapította a kongresszus idejét. A kongresszus Bukarestben lesz október 26 án és 27-én a következő tárgysorozattal:

- Az általános politikai helyzet. Előadó dr. Lupu.
- Vita a gazdasági, pénzügyi és szociális programról. Ennek keretében I. Mahalache a földreform revíziójáról, C. Hoiescu mérnök az ipari problémákról, C. Maniu a kereskedelem helyzetéről, C. Spanisteanu a gabonatermelésről, I. Raduceanu a szövetkezeti reformról és a földművelési hitel reorganizációjáról, V. Madgearu a pénzkrisisről és N. Ghiulea a munkáshétdóról fog előadást tartani.
- A pártszabályzatról G. Capataeanu tesz jelentést.

d) A pártszervezkedés intenzívebbé tételére elhatározták, hogy folytatni fogják a vidéki értékeket és népgyűléseket.

e) V. Madgearu, G. Junian, N. Ghiulea és C. Hoiescu mérnök kaptak megbízást arra, hogy az Avram Jancu-tünepélyeken a pártot képviseljék.

A bizalmas pártvezetőségi ülés kommunikációjából a kormánypárti „Viitorul” azt állítja meg, hogy a parasztpártban megindult a bomlási folyamat. Eszerint három irányzat küzd a pártban: az egyik csoport újból meg akarja kezdeni a fúziós tárgyalásokat, a másik csoport ellene van a nemzeti párttal való szövetkezésnek, sőt diszkreditáló harcot akar kezdeni Maniu, Vaila és Popovici Mihály ellen, a harmadik irányzat pedig módosítani kívánja a párt szélsőséges programját.

Hevesen támadja a parasztpártot a „Lupta” is, amely erre a célra felhasználja a kolozsvári „Patriá”-ban a minap megjelent cikket, amelyben a nemzeti párt az alkotmányos fórumhoz, a királyhoz fordul, hogy felhívja figyelmét a liberális uralom súlyos következményeire, nem úgy, mint a caranisták, akik — a lap szerint — egyfelől folyton audienciákat kérnek a királytól, másfelől azt kiabálják a karzat felé, hogy tőle várják a rendszerváltozást. A lap leközli a galaci „Vremea” cikkét, mely szerint a parasztpárt ifjú rétegei azt követelik, hogy Lupu és Stere lépjenek vissza a vezérségtől, sőt általános purifikációt akarnak az egész vonalon, ugyisintén meg kell csinálni mindenáron a fúziót a nemzeti párttal.

Annai bizonyos, hogy a parasztpárt súlyos krízis előtt áll és Mahalache a legkényesebb helyzetben van. A bukaresti pártkongresszus tehát döntő jelentőségű lehet az ország egész belpolitikai életére

A vaj

Irta Frischmann Dávid

A fordító megjegyzése: Ajánlom ezt a vizsgáló novellát mindazok figyelmébe, akik zsidó közügyekkel foglalkoznak.

Chelm városából vagyok. E város lakosságának száma a legutóbbi népszámlálás szerint 5595 lélek. Ebből 5594 tudvalevőleg ostoba és csak egy ember okos, — de ennek kiltét szerénységem tiltja megnevezni. A chelmbeliek ostobasága oly nagy, hogy valósággal közmondásszerűvé lett.

Magától értetődik, hogy én, az egyetlen, vagyok ott a Roshakol, a Gábe és mindentéle chevranak az elnöke. Azonban nem ez a fontos itt. Fontos az, hogy elbeszéljem nektek, hogy miért kereskedik városunkban mindenki vajjal.

A dolog nagyon egyszerű. Minthogy Chelmben sok a barom... (Pardon, semmi oélzás; igazi tehenekre, kecskékre és más efélékre gondolok)... mindenki vajjal kereskedik. Kora reggeltől késő estig egyébről sem hallasz, mint erről, egyebet sem látsz, mint vajot. Ifja-öreg, kicsinyje-nagyja, szegénye-gazdagja, mind vajjal kereskedik. Az adóságot vajjal egyenlítik ki; jótékony kölcsönöket vajban szavaznak meg; a hozományt az eladó lányok számára vajban állapítják meg; még az alamizsnát is vajban osztogatják.

Ha betegség ér valakit, amitől Isten mentse benneteket, vaj rá az ir. Ha valaki meghül, vajjal kenik be; ha valakinek a füle fáj, vajot dugnak belé; és ha egész Izrael ott bajba jut, vajjal orvosolják a bajt.

Azonban mind e dolgok nem tartoznak a lényeghez. Fontos az, hogy elmeséljem nektek, hogy mekkora fagy, mekkora hideg volt ebben az évben a mi városunkban.

Ami a hideg és a jég minőségét illeti, nincs véleményeltérés közöttünk. A filozófusok és a kétkedők mind, még a megátalkodott istentagadók is, akik ezeretik mindennek az ellenkezőjét állítani, kénytelenek voltak az idén beismereni az igazságot, hogy a hideg hideg volt és a jég fagyos. Igar, a tudományos kutatás meggyőzheti az embert arról, hogy a hideg önmagában természetes valami és hogy összefüggésben van a levegővel, sőt a négy alapelemmel is, amint írva vagyon a Széfer Habritben. A filozófia segítségével az ember meggyőződhetik, hogy a hidegnek önmagában nincs másra hatalma, mint az ember 247 tagcskájára és 365 erecskéjére és hogy egy erős ásatu ember gondolatban függetleníteni is tudja magát tőle, ha ugyan ezzel beéri. Pilpul utján az ember arra a meggyőződésre is juthat, hogy a hideg önmagában egy föltöbb egyszerű dolog, mint pl. a fogfájás lehavdel, csakhogy az ember köteles a hideget türi és szenvedni és várni mindaddig, amig megjő a nyár.

Ámde mire jó ez az okoskodás? Ha a bőröd alatt reszketnek a csontjaid — hát csak reszketnek; ha a fogaid a szádban egymáshoz csapódnak — hát csak vacognak; de ha megfagy a vér ereidben, ez ellen már nem használ semmi okoskodás. A mi városunkban senki sem merészkedik az orrát kivinni az utcára. De ha nem is viszik ki, ha el is rejtik a szoba legbensejében, a hideg ott is eléri őket. A hideg beemegy a szobádba, a legbensőbb belsejébe is, megtalálja ott az orrod, meg mind a 248 izületedet és akkor Isten legyen néked irgalmas. Azonban nem ez a fontos. Fontos az, hogy elmeséljem nektek, hogy miképp folyt le városunkban a néhány héttel szelött egybehívott nagygyűlés.

A nagygyűlést a hideg és a vaj ügyében hívtuk össze.

Hogy mi a hideg, már tudjátok; azt is, hogy

mi a vaj. Most még csak azt kell megmagyaráznom, hogy mi az a nagygyűlés.

Ime: veszünk egy zöld abrosszal leterített asztalt, ráteszünk egy csengőt és melléje ültetünk egy embert, akinek a neve az összes európai nyelvek szerint: elnök. Az asztal köré helyezünk élőlényeket, ugynevezett embereket, akik elkezdnek beszélni és dumálni, okoskodni és érvelni, kérdezni és felelgetni mindaddig, amig valamennyien elhallgatnak. Ezzel aztán vége is a nagygyűlésnek.

Szóval városunkban nagygyűlés volt és csak természetes, hogy én voltam az elnök.

Legelőbb is fogtam a csengőt és elkezdtem csangetni. A körülöttem levők rámfigyeltek és elnémultak. Ekor felálltam és szóltam: „Az ülést megnyitom.” Aztán leültem és hallgattam. Azután ismét felálltam és így szóltam önmagamhoz: „Szó kérlek!” Mentem megadtam önmagamnak az engedélyt a beszédhez.

Mellesleg meg kell említenem, hogy a nagygyűlésre vonatkozó alapszabályok távolról sem oly egyszerűek, amint azt az ember gondolná. Könyv az egyszerűbb embernek is megtanulnia a husvét esti szóder rendzés minden törvényét, részleteit. Nevezetesen, miképp kell elhelyezni a szóderfát, hová kerül a keserű gyökér és hová a sült-hus; mikor kell elővenni a falfő és mikor az alsó pászakát és mikor kell kettétérni a közbelsőt. Azonban mindennél ezerszerte nehezebb megjegyezni egy nagygyűlés vezetésének aprólékos szabályait: mi az „jobb”, „bal” és „közép”; mikor kell „javaslatot tenni”; mikor kell rátérni a „tárgysorozatra”; mikor lehet megjegyzést tenni a „tárgysorozattal kapcsolatban”; mikor kell felállni és álva követelni; mikor kell ülve megjegyzéseket tenni; mikor kell az elnöknek csangetni és mikor kell kortyokat innia az előtte levő pohárból? Világos, hogyha mindezeket a részlete-

munkát
békesség
kezelték
amely r
ramaros
ját — c
maga e
„aniszé
rnok, a
még ke
valami
tán ejt
lakosság
furasasá
vett Mid
hivatalo
rendőrig
must, a
sporttúr
ves, rom
népélyer
zetizati
óta letá
sérik d
aki anna
vezésébe
mes szol
nense ép
abi fur
arról az
védeni.
nem füz
Hiszen
rendőrig
tevékeny
ahol rég
szokták
mán lak
szen lak
lédát viv
szalaggal
ez a jóbi
mog Má
legény ig
ponny lo
nemzetisz
zsidó spo
igazgató
dolgozó é

ket betart
felelőn, a
jónak és
ilyesemből
az a fontos
mi volt az
„Urain
mányes ké
megfigyelé
rájóvunk a
kellemetlen
Ugy vélem
közöttünk.
tanítják, h
nem szoru
el minden
hogy ott k
Javasla
korty vizet
szoktak cse
és folytatta
„Tiszte
Hogyon f
egy jó terv
az volna az
nyájunknak
sz ész utjá
nincs kályh
mellelte. H
denkinek m
ez ellen a
„javaslat”,
megjegyzés
Valamer
korty vizet
van úgy, h
végezni. Az
tárgyra” —

A hadbíróóság nem vállalta a vádat a Sámson elnöksége ellen

Amikor a rendőrigazgató mindenáron zsidó irredentizmust akar. Kavargás egy feldiszipított ponyy-ló körül

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 25. Az Uj Kelet munkatársától.) A máramarosszigeti zsidóság békeességben élt eddig, a hatóságok megértéssel kezelték ezt a jellegzetes nagy zsidó tömeget, amely nehéz gazdasági harcban ugyan, — Máramarossziget elvesztette gazdasági hinterlandját — de izgalmak nélkül csendben élte a maga életét. A városának egy exponált „antisemitája“ volt, valami Michalache nevével, akinek az azouban senki komolyan nem vett, még kevésbé a hatóságok. Most azonban olyasvalami történt Máramarosszigeten, amely méltán ejrheti ámulatba az egész ország zsidó lakosságát, pedig az utóbbi idők során sok furcsasághoz szoktunk hozzá. Az eddig semmibe vett Michalachenak társa akadt és pedig egy hivatalos hatóság személyében. Máramarossziget rendőrigazgatója feltalálta a zsidó irredentizmust, amelyet szal követtek el, hogy egy zsidó sportújságot egy román szolga régi, kedves, román huszárszokásaira emlékeztetve, az ünnepélyen hisorszolódó ponyy ló sörényébe nemzetiszínű szalagokat fűt bele. És ezért napok óta tartóztatják, macerálják, rendőrral kísérik dr. Kertész máramarosszigeti ügyvédet, aki annakidjén a román csendőrség megszerzésében állott annak a közbiztonságnak nemességét, melynek mostani egyik exponense éppen ez a Cantoneriu rendőrigazgató, aki furcsa fogalmakat alkothatott magának arról az állameszméről, amellyel így akar megvédeni. Maga az ügy, ha e tragikus hajszára nem fűződne hozzá, szinte nevetséges volna. Hiszen ha a román állameszmét Cantoneriu rendőrigazgató így látja megsértve, akkor bő tevékenységi köre nyílnék akár a hadseregűnél, ahol régi huszárszokás szerint a lovakat is így szokták felcímázni, de nem egy falusi román lakodalom népét tartóztatathatná le, — hiszen lakodalmas kocsi fogata, a menyasszonyi kórtól vívó ökrösfogó, lova, ökre nemzeti színű szalaggal van feldiszipítva. A nemzeti érzésnek ez a jóhi-zemű, jámbor megnyilatkozása történt meg Máramarosszigeten, ahol a román szolgálóknak így gondolt kedvesebbé tenni egy kis ponyy lovat. De hiszen nem is a ponyy-ló nemzetiszínű szalagjáról van szó, hanem „a zsidó sportegyesületről“ és arról, hogy a rendőrigazgató energiáját odafordítja, hogy a nyugodt, dolgozó és feltételmentül lojalis máramarosszigeti

zsidóság belső békéjét felkavarja. Mert a rendőrigazgató személyes ügyének tekinti ezt a hajszát és maga siet tiltakozni, mikor a város megfontolt prefektusa, ki már régóta ismeri a város lakosságát s nem most került csupán oda, elrendelte a közbeesülésben álló Kertész dr. és társainak sz. badonbocsátását. A hadbíróóság már az első vizsgálatnál kellő mértékére szállította le a rendőrigazgató akcióját, elejtette a vádat Kertész ellen. Az eljárást csupán az ünnepély egyik rendezője ellen folytatják, bár bizonyos, hogy ellene sem merülhet fel komoly vád.

A máramarosszigeti eset azonban szomorú bizonyítéka annak az elferdült, mindenáron zavart okozni akaró mentalitásnak, amely valóban sokkal nagyobb ellensége a román állameszmének, mint az a zsidó irredenta vád, mely el most Máramarosszigeten egy ártatlan ünnepi mulatság kis ponyy-lovat fogták.

A szigeti esetről már rövid értesülések jelentek meg, mi azonban nem akartunk e kérdéssel mindaddig foglalkozni, míg ezt az adatok teljes birtokában tehetjük meg. Ime tehát itt adjuk a máramarosszigeti vád történetét, szomorú körképül mai napjainkban.

Az eset előzményei a következők:

A meglepetés

E kőnap tizenhetedikén a Sámson sportegyesület a cluji KASSE-val való mérkőzése alkalmával nagyobb kerülnépeket rendezett a sportpálya közvetlen szomszédságában levő térségen.

A pályát és a nyári mulatság színterét, a Malomkertet dusan feldiszipították román nemzeti színű drapériákkal, kisebb nagyobb tácskákkal és virágokkal. A sportpálya határjelző zászlóit azonban, amint az az egész világon bevett szokás, különböző színekből állították össze, többek között kék-fehértől is.

A Sámson-klub vigalmi rendezője meglepetést tartogatott a publikum számára, melynek szórakoztatásáról tombolával is gondoskodtak. A hetivásáron egy ponyy-lovat vásároltak, amit első nyereségre tartogattak, hogy a városban a zsidó irredentizmus elleni harcot folytatják. A város, keféletlen kis jóságát Fuchs Lajos intézkedésére Vasile Munteanu kocsi alaposan lemosta, ügyesen megiszította és sörényébe és farkába kék, sárga és piros harasztot font. Délután két hirdetőtáblát akasztottak a ló bátára és így vezették végig a városban, hogy ezzel is minél nagyobb közönséget toborozzanak a délutáni mérkőzésre és kertü mulatságra. Délután a ponyy-lova bősége előtt vonultak el, mindenki mulatságára és a tombolában való minél tömegesebb részvétel okából.

A törvény nevében!

Senki kívátni vált, vagy pláne államellenes dolgot nem talált, sem a pályán, sem a lovon, csak Cantoneriu rendőrigazgató, a szabadságon levő prefektus helyettesítője. Este nyolc óra felé, a mecs befejezésekor odalépett a sportegyesület elnöke, dr. Kertész Adolfhoz:

— Ön az egyesület elnöke?

Az igenlő válasz után a rendőrigazgató megkérdezte, ki rendezte a mulatságot, mire az elnök Stein Lajost nevezte meg, a vigalmi bizottság titkárat, akit rendőr útján azonnal elküldtettek.

— Önök a törvény nevében letartóztatom — mondotta a rendőrigazgató és utasította a rendőrokat, hogy a közliszletben álló egyelet elnököt és a tizenkét, mint büncselekménnyel terhelt gonosztevőket kísérjék be a rendőrségre.

A városban megdöbbenést okozott ez az eljárás. Mindenki tudja dr. Kertészről, hogy a román csapatok bevonulása után a román csendőrség megszervezése terén és a közbiztonság körül neki volt a legtöbb érdeme. Akkor már szállingóztak a hírek, hogy a rendőrigazgató a román színeket kigunyoló tendenciát látott egyfelől a ponyy-lófeldiszipításában és az egy-két kék-fehér tacsászó felállításában.

A kocsi vallomása

A rendőrségen, ahová időközben a Sámson több más szereplő tagját elővezették, Cantoneriu meg is mondotta, hogy a nemzeti színek kigunyolását látja a ló feldiszipításában.

Dr. Kertész Adolf hiába erősítette, hogy neki — aki a lóvételre megbízást sem adott és távol állott a rendezéstől — az egész ügyhöz semmi

köze és hiábavaló volt Munteanu kocsiának az a vallomása, hogy ő, mint a román hadsereg volt huszára, katonáknál is így diszipálta a lovakat és hogy senkitől nem kapott utasítást arra, hogy miképpen diszipálja a ponyy-lova. A rendőrigazgató intézkedésére egész éjjel a rendőrségen tartották őket és csak hajnalban, Mihályi Gábor vármegyei prefektus intézkedésére engedték haza őket.

Azokban háttérben korra reggel ismét a rendőrségre kellett menniük, ahonnan este hat órakor átkísérték őket a szigurancára.

Innen az előrehaladott időre való tekintettel és minthogy közismert városi polgárokról volt szó, dr. Kertész és társait azzal bocsátották el, hogy a közbeesés nemzeti ünnep miatt szerdán jelentkezzenek újra a szigurancán.

A katonai ügyész elejti a vádat

Szerdán délután kezdődött dr. Kertész kihallgatása, amely helynyit a késő éjszakába. Csütörtökön hallgatták ki a másik három terheltet és jegyzőkönyvet vettek föl vallomásaikról. Szombaton éjjel pedig egy detektív kíséretben dr. Kertész Adolfot, Semmel Sándort, Stein Lajost és Fuchs Lajost Kolozsvárra küldték a hadbíróósághoz.

Vasárnap estefelé a bukaresti személyvonatra érkeztek Kolozsvárra a máramarosszigeti „vádítottak“.

Ideérkeztekről távirati értesítést kapott az Erdélyi Zsidók Jogvédő Irodája. Dr. Klein Miksa ügyvéd, az iroda igazgatója haladéktalanul eljárt ügyükben és fölkereste a hadbíróóság vezető ügyészét, Bretan őrnagyot, aki azonnal nekifogott az ügyiratok áttanulmányozásához. Az ügyész az iratokból nyomban megállapította, hogy dr. Kertész Andort Semmel Sándor és Stein Lajos ellen semmilyen tárgyi bizonyíték nincs, mire ellene a vádat fenn sem tartotta. Egyedül Fuchs Lajossal szemben nem ejtette el a vádat, mert az iratok szerint ő adta a ló feldiszipítására az utasítást. Ellene elrendelték a vizsgálatot, de kétséges, vajjon a vizsgálóbíró a tények mérlegelése után vádindítványt fog-e tenni ellene.

A községek közigazgatási autonómiát kapnak

Községi tanácsok a képviselőtestületek helyett. Nők a városi és falusi közigazgatásban

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megirtuk, hogy a kormány legközelebb a közigazgatás reformját célzó törvényjavaslatot terjeszt a kamara elé. A javaslat önkormányzatot kíván biztosítani a városoknak, a külvárosoknak és falvaknak ugynevezett „községi tanácsok“ útján, amelyek az eddigi törvényhozási bizottságokat és képviselőtestületeket lesznek hivatva helyettesíteni. E tanácsok a helységek lakói száma szerint 10—50 választott férfi és 2—7 meghívott női tagból fog állni. Ehhez járul az iparkamarák fölött rendelkező székhelyeken a kamara egy tagja.

A tanácsba meghívhatók a hivatalok fejei is, akiknek azonban csak szakkérdésekben való véleményezési joguk van.

Községi választójogot azok gyakorolhatnak, akik képviselőválasztási jog fölött rendelkeznek, betöltötték 25 éves életkorukat és két év óta abban a községben laknak, ahol választójogukat gyakorolják. Választhatók, akik a feltételeknek megfelelnek, írni és olvasni tudnak.

A községi tanács tagjait nyolc évre választják, négy év eltelte után azoaban a megválasztottak egyharmada sorshuzással kiesik és helyüket választás útján újra betöltik. A jelöléseket a választást megelőző nyolc nap alatt kell írásban beadni. Városekben ötven, falvakban 25 választó jelölhet. A jelöltek hiteleses tartoznak kijelenteni, hogy megválasztatásukat el fogják fogadni. A törvényjavaslat azután a választás technikai részét ismerteti. A nyomtatványok költségeit a jelöltek viselik. Minden egyéb költség a községé.

Az abszolút többséghez jutott lista az összes mandátumok negyötödét kapja, viszont az a lista, amely kisebbségben maradt, a mandátumok egyötödét igényelheti. Ha egyetlen lista sem kap abszolút többséget, a választás harmadnap megismétlődő. A választások eredményének kihirdetése után a választások törvényességét meg lehet feleltetni vagy a prefektushoz, nagyobb városokban a belügyminiszterhez, akik nyolc nap alatt tartoznak határozatot hozni. A határozatok véglegesek és a hivatalos lapok után jutnak köztudomásra.

Erőszet

ezzen sikerült követeléseinek

zypárt

pártkongresszus

szívobbé tételre eljűk a világi értekez.

an, N. Ghiulea és C. bizást arra, hogy az pártot képviseljük.

parasztpárt súlyos a legényesebb helyggresszus tehát döntő szbpolitikai életére

kell megmagyaráz.

abrosszal leterített és melléje ültetünk az összes európai tal köré helyeztük reket, akik elkezdésodói és érvelőzni, aniz valameenyien is a nagygyűlésnek. ytlés volt és csak elnök.

ngöt és elkezdtem rámfigyeltek és elszóltam: „Az ülést hallgattam. Azután magamhoz: „Szót magamnak az enged.

n, hogy a nagy-távolról sem oly gondolná. Könyvűgtanulcsa a husvét-vényét, részleteit, zni a szódertalat, és hová a sült-felső és mitor kell kettétörni ennél ezerszerte gyűlés vezetésenek „bal“ és „kő-uni“: mitor kell or lehet megjegy-apsolatban“; mi-i; mitor kell ülve az elnöknek cennia az előtte levő ezeket a részlete-

ket betartják, pontosan az alapszabályokat megfelelően, akkor tel sem becsülhető mind ama sok jónak és újdós követelménynek az értéke, ami az ilyenmiből egész Izraélre hárarnlik. Azonban nem az a fontos; fontos az, hogy előadjam nektek, hogy mi volt az én felszólalásom:

„Urain!“ — így kezdtem. „Ismeretes a tudományos könyvekből sokak előtt, de a természet megfigyelése és a gondolkodás útján is könnyen rájövünk arra, hogy a hideg valami rossz, valami kelletlen, csunya dolog, míg a meleg jó dolog. Ugy vélem, hogy ebben nincs véleménykülönbség közöttünk. Minthogy pedig szent bölcséink is azt tanítják, hogy a köztudomásu dolgok bizonyításra rem szorulnak, azt a „javaslatot teszem“, ismerje el mindenki, hogy nekünk nagyon kellemetlen, hogy ott kőn ilyen hideg van.“

Javaslatomat egyhangulag elfogadták. Nehány korty vizet ittam (az első felszólalás után nem szoktak csengetni, hanem néhány korty vizet inni) és folytattam eképen:

„Tisztelt Urain!“ Mit tehetnénk a hideg ellen? Ezen fogbanánk ki rajta? Egy jó gondolatra, egy jó tervre volna szükségünk. Ugy vélem, hogy az volna az egyetlen helyes tanács, hogy mindnyájunknak legyen kályhája. Ennek helyességét az ész útján bebizonyíthatom. Ha az emberek nincs kályhája, fázik; de ha van, melegedhetik mellette. Ha tehát mindenkinek lesz kályhája, mindenkinek melege lesz. Van-e valakinek ellenséte az ellen a „tárgyhoz való hozzászólás“, vagy „javaslat“, vagy a „tárgysorozatral kapcsolatos megjegyzés“ formájában?”

Valamennyien hallgattak, egyhangulag. Nehány korty vizet ittam és csengettem a csengővel, mert van egy, hogy ezt a két dolgot egyszerre kell elvégezni. Aztán ezekkel a szavakkal: „rátérek a tárgyra“ — folytattam beszédem eképen:

(Vége köv.)

Lyon Lea

Bródy-est a Magyar Színházban

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap este a kolozsvári Magyar Színház Bródy Sándor emlékének hódolt, amikor felújította a nemrég elhunyt nagy magyar poétának egyik legmegrendítőbb és legkülönösebb színdarabját, a Lyon Leát. Nem tudjuk, hogy miért esett a Magyar Színház választása éppen erre a darabra. Bizonyára technikai okok is közrejátszottak. De a választás jobb, találhatóbb és egybefoglalóbb volt, mintha bármely más darabját adták volna elő. Mert lehetséges, hogy a Lyon Lea dramaturgiai szempontból talán alatta áll Bródy többi alkotásainak (emlékszem, hogy annak idején, a pesti bemutató után, a fővárosi kritikák is usontig fölhánytorgatták, hogy a Lyon Lea nem is dráma, hanem valami szétfolyó és mégis lélekbe markoló életkép), de bizonyos az, hogy ebben a színpadi alkotásban érte el a legmagasabb csúcst és robbant ki a legmegrázóbb erővel Bródy tudatalatti, titkos, második énje.

Mert a költő Bródy Sándor tudata alatt ösztönös, nagy és gögös zsidóság lakott. Ez a tudatalatti második énje a hétköznapi életében nem ütközött ki rajta, de a költői alkotás mindenről megelégedésében az ösztön leküzdhetetlen erejével tört ki belőle. Nincsen talán egyetlen olyan nagyobb költői alkotása sem, amelyben ne dominálnának a zsidó megérzések. És amikor ő beállítja a zsidó alakjait, az nem meghunyászkodva, mosolygó boccsánatkérés, vagy alázkodó magátkezelés. Csak a fajiságban gögös ember tudja olyan szöges korbáccsal verni a saját fáját, mint ahogyan Bródy Sándor teszi azt a Timár Lizában, csak a vérségi szeretet legnagyobb, legfájdóbb és leggőgösebb kitérése tud olyan szavaival adni Lyon rabbi szájába, mint amilyeneket Bródy mondhat vele. A legnagyobb és a legvéresebb szerelmű zsidó poéták, a próféták, Jeremiás, hányszor nevezte „rühes kutyáknak“ a maga népet, mint ahogyan Bródy Lyon rabbija teszi. De ebben a darabban a prófétás korbácsütések egy magasabb, a legfelsőbb emberi érzésbe csúcsosodnak, a sirató, jajgató részvétté magunk iránt. A magyar esztétika egyelőre még adós a tudatalatti, ösztönösen és gögösen zsidó Bródy Sándor archéppel és bizonyára még sokáig is az fog maradni. De a kolozsvári magyar színház nagyon helyes érzéssel választotta ki éppen a Lyon Leát a halott költő emléke előtt való hódolatára.

Az előadásról sajnos nem lehet ilyen osztatlanul elismerő a véleményünk. A maga egészében egységes és jó előadás volt, de egyetlen és súlyos művészi megfontolatlanúság lerontotta, sőt bántóvá tette az egész darab hatását. A bosszantó és ocsó hatásokra számított jidlizés, amellyel a színészek az egész előadást valóssággal elviselhetlenné tették. És itt megint alkalom volna egy egész értekezés megírására. Bizonyos az, hogy a Lyon Lea cselekvénye Galiciában történik és a szereplők galiciai zsidók. Bizonyos az is, hogy a jiddis nyelvnek megvan a maga egyéni hanglejtése, nyelvi zenéje, az ugynevezett jidlizés, csak úgy mint, ahogyan megvan minden más emberi nyelvnek is a speciális zenei hangzása.

Egyszer megtörtént velem, hogy egy népgyűlésen szónokoltam, amelyen egy reichsdeutsch barátom is részt vett. A beszédem után megkérdeztem tőle, hogy hogyan tetszik neki a magyar nyelv. Az illető köteles udvariassággal mondotta, hogy szép, csak az oszengett neki furcsán, hogy olyan sokszor hallotta a „nek, nak, meg, leg, tek“ hangokat. És valóban jó megfigyelő volt. A magyar nyelv hangzásának egyik főjellegzetessége ezek a ragok és képzők hangjai. Mi észre se vesszük, de nincs kétség benne, hogy az idegen fül, ezeket a jellegzetes hangokat hallja ki a magyar nyelv zenéjéből és ez adja meg a magyar nyelvek az idegen fül előtt szokatlan kemény pattogását. De mit mondanának a kolozsvári magyar színház művészei, ha például a németre fordított Bánk Bánt német színpadon mekegő és makogó hangokkal tarkítva adnák elő, azzal az indokolással, hogy a magyar nyelv zenéje ez és a magyar jellegzetességet akarják kiemelni? Én a jidlizést „művészi megfontolatlanúságnak“ mondtam. Tartok tőle, hogy az aposztrófált művészek sokkal súlyosabb meghatározással illetnék a német Bánk Bánt. Vagy képzeljük el,

hogy a Sasfók vagrami jelenetében ötven színész és statisztika az orrhangok egész skáláját adnák, azon a címen, hogy a darabban franciák játszanak és a francia nyelv legfőbb jellegzetessége az orron keresztül való beszéd.

Pedig a Lyon Lea előadásán ezt tették a színészeink. Janovics, a rabbi szerepében még csak mutatott némi mérsékletet. De amit Forgács produkált a szízesztendő Hillél szerepében, az az erőltetett, orron keresztül való jidlizés, egyenesen visszataszító volt. „Und wie die grossen brummen, so die kleinen summen“ mondja egy régi német példaszó. Voltak tömegjelenetek, amelyekben a statiszták még Forgácsra is túl akartak teenni a jidlizésben és

sikerült nekik a darabot elviselhetlenné tenni. És érdekes, hogy a jidlizés „művészi“ felfogásába kizáróan a zsidó származású színészeink estek. Mihályffy például a fiatal bócher szerepében szép tiszta magyarsággal beszélt és mondhatom, hogy az alakítása megrendítő hatású volt. Poór Lyon Leája szintén feleslegesnek tartotta a jidlizést és ugyanez állapítható meg Laczkórol és Leöveyről. Nem azért, mintha ők nem lettek volna képesek erre a művészi produkcióra. Ők négyen voltak azok, akik méltó interpretátorai voltak Bródy Sándornak és betöltötték azt a dicsőre méltó célt, amelyet a színház a darab előadásával maga elé tűzött. (g. j.)

A Szilágyi Eleonora Rt. kényszer-egyezségi eljárást kért maga ellen

Huszonhét millió passziva. Huszonöt százalékot ajánlott fel. A Banca Generala tizenhét, a kincstár hétmillió követelése

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Annak a gazdasági válságnak, amely valósággal halálra ítélte Erdély és Bán-ság kereskedelmét és iparát, újabb áldozata van. Kolozsvár, de egyben Erdélynek is egyik legnagyobb szakmabeli vállalata a „Szilágyi Eleonora R.“ a mai nap folyamán a kolozsvári törvényszéken kényszerjegyezségi eljárás megindítását kérte maga ellen. Ezt a látszólag pompásan virágzó vállalatot is a mai rettenetes gazdasági válság, — egyfelől a tőkehiány, másfelől pedig a magas kamatok tették tönkre. Lendülettel, áttekinthető üzleti elgondolással fejlődött ki a Szilágyi Eleonora R., hogy azután éppen ez a nekilendülése torpantassa meg. A vállalat sokkal nagyobb forgalmi tökélgységet, mint amilyent a mai gazdasági helyzet biztosítani tudott számára. Üzletfelei fizetési kötelezettségüknek megfelelni nehezen tudtak, a szükséges anyagok beszerzése óriási mértékben megnőtt s a vállalat csak úgy tudta magát fejlettségében megtartani, további, szükségzerű terjeszkedését biztosítani, hogy bankhitellel erősítette magát. Az áldatlan viszonyok azonban, dacára annak, hogy azt a céget teljes üzleti szoliditás jelezte, odakényszerítették a vállalatot, hogy

fizetéseit beszüntesse

és a kényszerjegyezségi eljárás megindítását kérje maga ellen.

A kényszerjegyezségi eljárás iránti kérvényt Fischer József dr. ügyvéd ma nyújtotta be a kolozsvári törvényszékhez. A kérvény szerint a fizetések beszüntetését a mai súlyos gazdasági helyzet okozta, melynek következtében a vállalat tizennyolc fiókja nagy deficiittel dolgozott és a központ nem tudta egyensúlyban tartani bevételeit az egyre növekvő kiadások-szemben. Súlyosan befolyásolta a vállalat sorsát

a kincstárral szemben fennálló hétmillió lej-es szeszadó,

amelyet teljes összegében kell megfizetni.

A hitelezők sorában a legnagyobb összeggel a kolozsvári Banca Generala szerepel, amely a kimutatás szerint 17,123,424 lejjel a hitelezők élén áll. Utána közvetlenül a kincstár következik 7,455,479 szeszadó követelésével, míg az általános adókövetések 400,000 lejt tesznek ki. A többi hitelezők névsora a következő: Feketeerdői üveggyár Rt. Eleds 3210, Szilágyi Ferenc Cluj 28,9902, Sajovits és Lebovits Cluj 6252,70, Munkásbiztosító pénztár Cluj 21,027,42, Franco Romana Cluj 36,115,41, Zsigmond Béla Cluj 25,803,29, Banca Patria Blaj 718,261,76, Nagy és Valiki Pinggau 179,605,78, „Serderit“ Rt. Arad 3556, Moritz Arad Prága 516,259, báró Noposa Elekné Ujarad 21,428,90, dr. Fischer József Cluj 8134,22, Ujvári József Nagyvárad 29,056,40, Sonnenfeld Adolf Rt. Oradea Mare 5000, Bancă rezervnyársaság Bucuresti 5779,50 Banca Economica Nagykaroly 7587,60, Steuer és Friedländer Bucuresti 21,066, Auto mechanica Rt. Cluj 17,180, Guth Testvérek Arad 15,156, Medgyesi üveggyár 102,000,35, K. Meissel Troppan 4688,65, Alois Kreidl Prága 70,680, Katona Sándor Cluj 130,000, Berger és Feuerstein Cluj 97,900, Zuhor dugógyár Berlin 21,856,90, Schwartz Testvérek Timisoara 21,341,10, Schimmel és Társa Millitz 16,223,40, Neumann Testvérek Arad 755, Banca Comerciala Cluj 300,000, Körösi akos Cluj 100,000.

A hitelezők követelése összesen

huszonhétmillió lejt tesznek ki.

Legsúlyosabb érdekeltége a vállalatot finanszírozó Banca Generalának van, amely tizenhétmillióval uszik. Ez egyben meg is magyarázza a vállalat katasztrófájának okát. Tizenhétmillió után kellett fizetnie a mai usz szerinti huszonegy százalékos kamatot. Természetes, hogy ezt ki nem bírhatta. De súlyos tétellel szerepel a hitelezők sorában maga a kincstár is, amely szeszadóban hétmilliót meghaladó összeget, általános adókban szinte egy félmilliót követel. Tekintettel arra, hogy

a kincstár követelése minden hitelezőt megelőzően nyer kielégítést,

ez a polgári hitelezőkkel szembeni aktívumot jelentékonnyan csökkenteti. A vállalat

aktívumai ugyanis mintegy tizenkétmilliót tesznek ki,

ugy hogy a kincstári követeléseken kívül fennmaradó huszmillió követelés fedezetűl

alig ötmillió aktívum

szolgál. A cég erre való tekintettel

huszonöt százalékos egyezséget ajánlott fel

és pedig úgy, hogy ezt az összeget huszonegy egyenlő havi részletben a jövő év szeptember elsejétől kezdve fizetni.

Tekintettel a vállalat helyzetére és szolid üzleti múltjára, valószínűnek látszik, hogy a hitelezőkkel sikerül megfelelő kényszerjegyezségi megállapodást létesíteni. A Szilágyi Eleonora cég kényszerjegyezsége Kolozsvár gazdasági köreiben nagy meglepetést keltett, bár annak bekövetkezése már hónapok óta előrelátható volt.

— Román arisztanó meglöpött egy budapesti színészt. Budapestről jelentik: Vlád Vera román arisztanó kicsalta Dezsőfi László budapesti színésztől annak értékes briliáns platinagyűrűjét. Vlád Vera a gyűrűt eladta és az érte kapott összeggel Romániába szökött. Dezsőfi László az arisztanó ellen a megfogott feljelentést.

— Zavargások Irországban. Dublinból jelentik: Irország északi határának megállapításával kapcsolatban óriási zavargások voltak Ulsterben. A speciális rendőrséget, a nemzeti védőrséget mozgósították.

* Még mindig nem sikerült az eredeti Dianához hasonló jószág sőtörzseszt gyártani, ezért óvakodjunk az értéktelen hamisítványoktól és ügyeljünk a Diana névre.

GRÜNWARD & STEINER.

Előrehaladott idény miatt az összes nyári anyagok leszállított árban!

Grünwald és Steiner

női divatkülönlegességek áruháza

Cluj, Piața Unirii No. 12. — Telefon 9-61

Az Uj Kelet napila Szerkesztők: Felelős szerk. Az Uj Kelet jelölés Előfizetési ár felévre

Schön

Az Uj Kelet országos gyűjtésére szunkra az Uj Kelet mozdukt és mellyel hordozni lehet Schön Bar séhez. Epp gyűjtőveik el azokat s adóhivatallá lozsvári fiók A legu nyok érke

Hirsch mandsteinné lánya esküv mansteinné 450 (összes

Katz és 200, Wein Landesmann gyűjtése, Hunyad 42

Klein M tor: Klein adományok Sibiu, Léba Sibiu, Salam

Szabó Szászregén. N. N., He Schwartz J Szabó Mend Nándor, Gr del Fiai, S

Gáncz Móze József, Kas Buchler Ju H. Frank, Mór, M. Bl

pich, Schwé Fränkel Ad György 50- 4917) lej.

Wohlber Blascheck— Drechsler J Ferencz, S Simon Testv

kisebb adom Societat (Kecskés) t Entenbe

kaioia. Ent Nusbaum Lázár 100- 50, a probb

Izsák M és József 20 Fenyőnég Stern Arany Szilágyssomly

Frenkel Laj banya 50, gyűjtése 15 Kohn Adol

100, Lehel Ignác Pui kisebb adom Bergfeld Iz

Összesen Eddig hol Végöss

— Egy egyezségre. a kolozsvári járást kért Pálmai akti szemben pa mai cég ötve zöinek, mel nagyváradi

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi es bansagi zsidóság napilapja Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő. Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg. Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 200 lei, félévre 380 lei, egész évre 750 lei.

Schön Bernát hat árvája

Az Uj Kelet országos gyűjtőakciója

Már csak hat nap van még az Uj Kelet országos gyűjtőakciójának lezárásáig. Felhívásunkra az erdelyi zsidóság minden rétege megmozdult és ma már akkora összeg gyűlt egybe, mellyel hozzá lehet kezdeni a mártírhaltalt halt Schön Bernát nyomozó családjának felségítéséhez. Ezzel együtt felkérjük mindazokat, akiknél gyűjtővek és adományok vannak, juttassák el azokat szeptember elsejéig az Uj Kelet kiadóhivatalához, vagy a Banca Marmorosch kolozsvári fiókjához.

A legutóbbi postával a következő adományok érkeztek be:

Hirsch Hermanné (Cluj) és Sigmund Diamandsteinné (Medias) gyűjtése: Farkas Izrael lánya esztívőjén. Hirsch Herman, Sigmund Diamandsteinné 100—100, Löwi 50, kisebb adomány 450 (összesen 700).

Katz és Bernát Cluj 205, Fischer Manó Tarda 200, Wein Mórné Cluj 50, W. H., Hinz, 100—100, Landesmann 50, Adler Ernő 200, Éliás Mór gyűjtése, Cluj: 150, Weisz és Klein Malvin B. Hunyad 420, kisebb adományok 65.

Klein Mózes és Glück József gyűjtése Monostor: Klein Mózes és Glück József 50, kisebb adományok 75, (összesen 125) lej. Lévi Dávid Sibiu, Lebel József Sibiu, Friedmann Ferdinand Sibiu, Salamon Edelstein Sibiu, N. N. Cluj, 100—100

Szabó Adolf és Kleinfeld Viktor gyűjtése: Szászrégen. S. Kleinfeld 500, Dr. Rosenfeld S., N. N., Heimann Lázár és Deutsch, N. N., Dr. Schwartz József, Hermann Goldmann, Pollák Samu, Szabó Mendel, Szabó Farkas, Szabó Albert, Szabó Nándor, Grün Béla, Rosenbaum Pál, Farkas Mendel Fiai, Spierer Farkas (Petela), Fogel Herman, Gáncz Mózes, Herschdorfer, Márk Ábrahám, Klein József, Kasztner M., Dr. Wiegner Jenő, N. N., Buchler Julius 100—100, Halberg 60, Heimann, H. Franck, Weisz Jónás, Messer Elemér, Szabó Mór, M. Blum, Klein A., Izrael Herman, Dr. Kerpich, Schwertberg I., Lauber Herman, Dr. Frankel, Frankel Adolf, Klein Simon, Dr. Gidály, Kálmán György 50—50, kisebb adományok 1157 (összesen 4917) lej.

Wohlberger László gyűjtése: Temesvár. S. M., Blascheck—Edlitz fogadás eredménye, Schön, Drechsler Jenő, Julius Druckler, Margitai Ignác, Ferencz, S. S., W. L. 100—100, N. N., Löbl, Simon Testvérek, Jakob Stern, Klein Gyula 50—50, kisebb adományok 230 (összesen 1380) lej.

Societate Anonima P. et C. Groertz et Co. (Kecskés) tiszviselői 1125.

Entenberg Rózsá és Fischer Feri gyűjtése Kis-kalota. Entenberg B., Löb Gyuláné, Káhn Ignác, Nussbaum Adolf, Keleti József, Sloszer Leó, Káhn Lázár 100—100, Basch Adolf 60, Fischer Mihály 50, apróbb adományok 260, (összesen 1070) lej.

Izsák Mihály gyűjtése Sălard. Guttmann Alter és József 200, Ganc Mózes 200 (összesen 400) lej.

Fenyőnégyűjtése Temesvár 360, Zsidó Leányegylet Stern Aranka adománya Szilágyosmlyó 200, Carl Nő Szilágyosmlyó 100, Gersch Mór Nagybánya 50, Frenkel Lajos Nagybánya 50, Frenkel Márton Nagybánya 50, Harom Máramaroszigeti zsidó kislány gyűjtése 150, Deutsch és Geist Marosludas 100, Kohn Adolf Alba-Julia 100, Klein Béla Temesvár 100, Lehel Albert inginer Szászrégen 100, Ábrahám Ignác Pui 50, Márk Mór Carei-Mare 50, Várvid kisebb adomány 20, Sole Simon és Fia Cluj 100, Bergfeld Izsák Cluj 100.

Összesen 13.137 lej Eddig befolyt 126.870 lej és 10 frank Végösszeg 140.007 lej és 310 frank

Egy kolozsvári uridivat-cég kényszer-egyezsége. Palmel Sándor kolozsvári divatárú cég a kolozsvári törvényhozás kényszer-egyezségi eljárását kért maga ellen. A bejelentés adatai szerint Palmel aktívái 2 580 000 lej tesznek ki, mellyel számba passzívái 4 449.639 lejre rúgnak. A Palmel cég ötven százalékos egyezséget ajánl fel hitelezőinek, melyeknek sorában több bécsi, bukaresti, nagyváradi és temesvári kereskedő foglal helyet.

Zsidónak néztek és megverték egy görög katolikus papot. Nagyenyedről jelentik: Egy nagyobb román diáktársaság mulatott a vasúti vendéglő terraszán, midőn egy szabályos öreget vettek észre, amint előttük többször elsétált. A diákok zsidónak néztek az öreget és hangos zsidózások közepette alaposan elverték. A sértett természetesen azonnal jelentette az „eesetet“ a szolgálatos rendőrszolgálatnak s csak ekkor derült ki, hogy az öreg nemhogy nem zsidó, hanem görög katolikus pap. Miután a „tévedés“ kiderült, az ügyet békeséggel befejezték.

Lengyel Vilmos bucsuja. Vasárnap este lépett fel utoljára Lengyel Vilmos a kolozsvári színházban. Bucsufőlépésére Bisson „Névtelen asszony“ című darabját választotta. Gyöngye, elavult darab, de bő alkalmat adott arra, hogy a távozó művész arról az oldaláról mutassa meg magát, amely egyik legfőbb erőssége: a szép, zengő beszéd művészetében. A szerepében előforduló ügyvédi védőbeszéd után a közönség percekig ünnepelte és a felvonások után is végetérni nem akaró tapsokkal hívta a függöny elé. Lengyel távozásával nagy veszteség éri a kolozsvári magyar színjátszást és tartunk tőle, hogy őt éppen olyan kevéssé lehet majd pótolni, mint ahogyan nem lehetett Tarajt. Lengyel Vilmos az új szezonra Szegedre szerződött. Új állomására a kolozsvári közönség osztatlan szeretete kíséri és bizonyosak vagyunk abban, hogy a szegedi állomás valóban csak egy stáció lesz azon az uton, amely Lengyel művészi kvalitásai előtt áll és a teljes érvényesülés fele vezet.

A gyáraknak be kell jelenteniük alkalmazottaikat. A rendőrség információs irodája közli: Felhívjuk mindazon gyáraknak és intézményeknek tulajdonosait, akik munkásokat foglalkoztatnak, hogy legkésőbb augusztus 31 ig bezárólag jelentésük be alkalmozottait. A hivatalnokokról és munkásokról táblázatot kell készíteni. Ha az alkalmazottak között időközben változás történt, a változást 15 naponként az információs irodához kell bejelenteni. Azokat, akik a bejelentést elmulasztják, a munkástörvény értelmében meg fogják büntetni.

Fel kell lobogózni a házakat a király érkezésekor. A kolozsvári rendőrprefektúra a következő rendeletet tette közzé: „Mí, Kolozsvár város rendőrprefektusa szemlélt tartva, hogy a hatóságok és magánosok által kitűzött zászlóknak minden szabályos méretük és színeik, figyelembavéve, hogy folyó évi szeptember 2 án Ófelségeik, a király és királyné Kolozsvárra érkeznek, hogy valamennyien egyforma ünnepi mezbe öltözzünk, elrendeljük, hogy a zászlók, amelyeket az épületekre láthatóan s nem a fedélzethez lapulva, lefelé függőn kell kitűzni, vékony gyapjukelméből legyenek készíve és hogy a nemzeti színeket a zászlórúddal párhuzamosan kell elhelyezni. A zászlók méretei három kategóriájúak, arányban az épülettel, melyre kitűzettek. Az első méretű 3 méter hosszú és 2 méter széles, a 3 emeletes házak részére; a második osztályba tartozók 2,5 m. hosszúságúak és 1,50 m. szélesek a kétemeletes házak részére. A harmadik osztályba esők 2 méter hosszúak és 1 méter szélesek s az egyemeletes házak és az üzletek részére használandók. A kitűzött zászló színeinek élénkeknek kell lenniök; samuiesetre sem engedhető meg a használt és elmosódott színű zászlók használata. A zászlók kitűzése csak a rendőri hatóság irtésítése alapján történik s csupán csak az ünnepély idejére; tehát az ünnepélyt követő napon le kell szedni. A prefektus helyett Munteanu rendőrigazgató.”

Eljegyzés. Grünvald Elvira (Budapest) és Mezei Géza (Cluj) jegyesek. (Mindem külön értesítés helyett.)

Delegátusválasztások az országos konferenciára Kolozsváron. A Nagyváradon szeptember hó 7 én kezdődő stódiák cionista konferenciára megkezdődtek a delegátusválasztások. Kolozsváron vasárnap délsótt zajlott le a Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségében a küldöttek választása. A választási bizottság elnöki székében Salamon Jakab ült. A választás eredményeképpen a következő delegátusokat választották meg: Molnár Jakab, dr. Neufeld Mihály, Schwarz Jakab, Nussbaum Jakab, Adler Sámuel, Grünfeld Ansel, Noszin Mór, dr. Marton Ernő, Giszkalay János, dr. Hamburg József, dr. Kohn Hillel, Schwarz Miksa, Waldner Mór, Bergner Mór, Öhlbaum Etus, Szabó Imre, dr. Blank Illés, dr. Neumann Vilmos, Weisz Mendel, Boskovics Ignác, Havas József, Király József, Guttmann Péter, Weisz József, Feuerstein Kálmán, Strasser Boriska, dr. Kuopfler Bernát, Léb Ödön, Grünwald Samu, Czódik Jenő és Lebovics Gyula.

Közel ötmilliárdos vámbevétel hét hónap alatt. Bukaresti jelentés alapján röviden megírta az Uj Kelet, hogy az 1924 év első hét hónapjában az állam vámbevételei több mint egymilliárd fölösleget érek el a tavalyiakkal szemben. A részletes statisztika szerint januárban 108,596,900, februárban 145,750,483, márciusban 189,947,592, áprilisban 156,091,626, májusban 183,898,924, júniusban 130,647,203, júliusban pedig 143 millió 262,740 lej folyt le az importvámokból, míg a kivitt áruk árú utján januárban 429,334,219, februárban 256,190,744, márciusban 410,664,452, áprilisban 486,121,920, májusban 540,441,366, júniusban 474,955,370 és júliusban 423,018,421 lej vámot fizettek be. Összesen tehát az importvámbevétel egymilliárd 56 millió 813,470 lej, az exportvámbevétel összege pedig hárommillár 20 millió 726,465 lej volt, amikor hozzájárul meg 443 millió 943,468 lej másféle bevétel, miáltal a vámbételek végösszege négy milliárd 412 millió 843,404 lejre egészítődnek ki.

Erdély-Pöstyénfördőn. Ez nem földrajzi fogalomzavar, hanem valóság. Régióta nem volt oly bucsujárás Erdélyből Pöstyénbe, mint az idén. Az utazás kényelmesebb és olcsóbb lett, mivel a cseh-szlovák vasút 33 százalékos engedményt ad. A panzió-árak is 30—40 százalékkal jutányosabbak, mint 1921-ben, amikor szintén számos romániai vendég időzött Pöstyénben. Csak egy maradt változatlan: a világhírű pöstyéni iszap páratlan gyógyítóereje és a világfürdőt jellemző lüktető fűrdő-sílet, mely augusztus havában éri el tetőpontját. A nemzetközi teniszverseny pld. augusztus 17-én kezdődik és heves küzdelmet ígér a résztvevő nemzetek között. Szinbázi és operaelőadások dolgában Pöstyén ez évben még a békenívót is túlszárnyalta. A siker titka abban rejlik, amit Pöstyénfördő az idén oly tanulságosan mutat: sohat kell nyugtani jutányos áron.

Nagyváradon az Uj Kelet részére hirdetések és előfizetések felvesz Blum Zsigmond, Oradea-Mare, Str. Alexandri (Teleki-u.) 4. szám.

Nagy harisnyavásár melyen leszállított árakkal. Kötött harisnya minden színben 25 lei Flohr-harisnya minden színben 53 lei Muszlin harisnya divat színben 69 lei Cérna-muszlin minden színben 98 lei Selyemfátyol harisnyák minden színben 125 lei BLATT FÓTÉR 13 Divatkeztükben és kötöttárakban óriási választék! A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

Deák Ferencz-u. 12. Cluj Textilközpont Centrala Textilelor Kötöttárak! Férfi és női gyapjuszövetek! Bel- és külföldi gyárak lerakata! Lloyd 8899

hetetlené tenni. művészi“ felfogásu színészeink tal bócher szereggel beszélt és a megrendítő házintéa felesleges. anez állapítható. Nem azért, képesek erre a nyen voltak azok, tak Bródy Sándor dicsegetre méltó arab előadásával (g. j.)

Steiner k. Áruház Telefon 9-61

KÖZGAZDASÁG

Nem csökkent, de fokozódott az import az új vámtarifa óta

A vasiparosok az aranyfej magasabb árfolyamának megállapítását akarják. Pangás a vaspiacon

(Cluj Kolozsvár, augusztus 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet már beszámolt arról, hogy az új vámtételek ellen az érdekeltek súlyos kifogásokat emeltek s az UGIR utján akciót szándékoznak indítani a vámtarifa rekvizitációja érdekében. Az Uj Kelet munkatársa beszélgetést folytatott a romániai vasüzemek egyik legnagyobbjának igazgatójával, aki a vasiparra vonatkozólag a következő pesszimistikus képet rajzolta munkatársunknak:

— Jóllehet a vámvédelem kimondottan a belföldi vasipart szán rézközött védelmébe venni, a gyakorlatban ez a védelem a minimumra redukálódott s ma már meg lehet állapítani, hogy a külföldi import nem hogy redukálódott volna az új vámtarifa életbeléptetésével, hanem azóta még inkább fokozódott, úgy hogy a belföldi termelésnek a legzigazsabb küldelmek kell folytatni termékei elhelyezéséért. Nagyban elősegítették a külföldi gyárak, így különösen a belga vasipar újabb romániai invázióját a londoni konferencia már előre beharangozott eredményei, melynek hatása alatt különösen a belga Columeta vasüzem attól való féltésében, hogy a Ruhr kiűrésével a németek újra nagy versenyt támasztanak a belga iparra, hihetetlen olcsó áron árasztja el termékeivel a romániai vaspiacot. A magyar és az osztrák üzemek az általános üzletelenség miatt szüntelen absetzgebietet keresnek a romániai piacon s az új vámtarifa egyáltalán nem akadályozza meg

őket áruik Romániában való elterjesztésében. A belga konkurencia úgy Resicát betonvasban, mint a Sod onyipar R. T.-ot hengerhuzalban erősen nyomja a belföldi piacon, mert dacára annak, hogy a külföldi áru sokkal silányabb minőségű a belföldi minőségénél, a galaci és brailai importőrök ezt a selejtes árut olcsóságuk miatt megveszik.

— Erősen béúítja a vasüzletet az új vámröndelethez azon kitétele is, hogy azon cikkekre, melyek az országban elegendő mennyiségben nem gyártatnak, kétharmadrész vámenegményt engedélyez. Ez olyan kibúvót jelent az öcomeni importőrök részére, mit ezek bármikor ki tudnak használni.

— Megállapítható, hogy az új vámtarifa nem hogy konkurenciát jelentene a belföldi vasiparra nézve, hanem ellenkezőleg: sokkal nagyobb küzdelem elé állítja őket a külföldi versenyyel szemben. A bijon csak az enyhíthetne, ha az aranyfej árfolyamát harminc helyett legalább negyvennégy lejben állapítanák meg. A romániai gyárparosok ennek érdekében az UGIR utján akciót készítenek bevezetni és remélik, hogy ezt sikerül is elérniük.

— Árak tekintetében az erdélyi vaspiacon, a Resica és a Sodronyipar áramelése által, szilárdulás állott be, minnek az a következménye, hogy a kereskedők a raktáron lévő áruikat könnyebben tudják piacra hozni.

Nagyváradon is hitelezői védegyület alakult. Nagyváradról jelentik: A nagyvárad. Kereskedelmi Csarnok vezetősége elhatározta, hogy minden egyes kényszer-egyezségi ügynél a kereskedőket értekezletre hívja össze annak megállapítása végett, hogy a felajánlott kvóta arányban áll-e az adós viszonyaival. Abban az esetben, ha az adós sokkal kisebb kvótát ajánl fel, mint amennyit anyagi viszonyai megengednek, vagy az illető büntető visszaélésekkel vonja el vagyonaát a hitelezők elől, ebben az esetben a hitelezők egységesen fogják eljárni a rosszhiszemű kereskedő ellen. Jóhiszeműség esetében, ha az adós a legmagasabb kvótát ajánlja fel és bizonytal, hogy saját hibáján kívül jutott vátságba, a hitelezők egységes álláspontot fognak elfoglalni a kvóta tekintetében. Ezzel az eljárással szándékozik a Kereskedelmi Csarnok vezetősége a nagyvárad. hitelezői védegyület alapjait lerakni.

Két nagy budapesti bank fuziója. Budapestről jelentik: Az Angol-Magyar Bank és a Lloyd bank fuziója után most másik két nagy budapesti bank fuziója áll küszöbön. A Fabank és a Belvárosi Takarékpénztár fuziójáról már napok óta tárgyalnak oly irányban, hogy a Fabank részvényeit becsereleik a Belvárosi Takarékpénztár részvényeire.

Cesar Popescu ipari vezérigazgató előadásai Kolozsváron. Megírta az Uj Kelet, hogy az UGIR kolozsvári irodája felkérte az ipari és kereskedelmi élet vezető egyéniségeit arra, hogy a kolozsvári mintavásár tartama alatt szakszerű előadások keretében ismertessék a romániai ipari élet aktuális problémáit. A mintavásár ideje alatt megtartandó nagyipari kongresszuson az előadások sorozatát Cesar Popescu ipari vezérigazgató nyitja meg. Eddig Oláh Béla kereskedelmi és iparkamarai titkár és dr. Fried János jelentették be előadásukat.

Megegyezés a nagyvárad. Patria cukorkagyár kényszer-egyezségében. A nagyvárad. oszobíróság a napokban tárgyalta a Patria csokoládé- és cukorkagyár kényszer-egyezségi ügyét. A cég passzívai közel egymillió lejt tesznek ki. A cég ötven hitelezőjének huszonöt százalékos kvótát ajánlott fel, melyet azok elfogadtak.

A cukorrépa-termelők a maximális árak eltörléséért. Az idei cukorrépa-árak megállapításának megkezdése előtt az erdélyi gazdasági egyesület cukorrépa termelői, a regátbéli termelők bevonásával országos nagygyűlést akarnak rendezni, hogy a kérdésben leszögezzék a gazdaközönség álláspontját és a jogos kívánságok meghallgatását követeljék a kormánytól. A cukorrépa-árak maximalásának további tentartása a gazdák szerint a cukorrépa-termelés visszafejlődését vonná maga után, ami ismét a drága külföldi cukor behozatalára vezetne. A gyűlés megtartását a cukorrépa-termelők szeptember első felére tervezik.

A Groedel cég törökországi terjeszkedése. Bukarestből jelentik: A báró Groedel Herman cég, mely nemrégén Bukarestbe tette át székhelyét, a Fekete-tenger környékén lévő törökországi erdőségek kihasználására négy millió font alaptőkével részvénytársaságot akar létesíteni. Az alaptőkéből félmillió font részvényt a török kormány venne át, amelyet később tízmillió fontra emelnének fel különböző fafeldolgozó üzemek létesítésével kapcsolatban. A törökországi erdőüzemek kihasználásával kapcsolatban a részvénytársaság erdészeti szakiskolát is állítana fel és Törökország rekonstrukciós munkáinak elvégzésére a rendes áránál tíz százalékkal olcsóbb fát fog adni.

A magyar szalámi ipar nem jut piachoz. Budapestről jelentik: A magyar szalámi ipar megfelelő piac hiányában nagy kizártséggal redelkezik. Ennek fő oka az, hogy a belföldi fogyasztás lecsökkent és a kivitel minimumra redukálódott. Az olcsóbb jugoszláv szalámi sokkal jobban tud terjeszkedni a piacokon. Bulgária a magyar szalámi-importot betiltotta s más országokban is nagy nehézségekhez van kőve az import. A magyar szalámi-gyárosok a sertéshus árak esésétől remélik a válság enyhülését.

Emelkedik a cseh korona árfolyama. Prágából jelentik: Az összes jelentős európai piacokon a csehszlovák korona erősen szilárdul. New Yorkban 299.25 dollár, Londonban 151.75 és Zürichben 15.95 frank volt az utolsó árfolyam. Mérétkadó körökben a cseh korona szilárdulását a cseh cukoripar előzetes eladásaiival hozzák összefüggésbe.

Passzív a lengyel külkereskedelmi mérleg. Varsóból jelentik: A lengyel külkereskedelmi mérleg március és április hónapokban teljesen passzív volt. Áprilisban a behozatal 121.300 000 zlotira rugott a 144.400 zlotit kitevő kivittel szemben.

A mai valutapiac

A mai valutapiac tartósan lanya irányzattal indult. Az árak tovább hanyatlottak. A kínlát élelkségével szemben teljes tartózkodás volt a keresletben. A következő árakat jegyezték: Osztrák korona 338-342, magyar korona 350-360, cseh korona 628-632 svájci frank 39.80-39.90, dollár 206.00-208.00, francia frank 11.50-11.60, font sterling 995-996, olasz lira 9.40-9.50.

Valutapiac augusztus 25-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1158 Berlin —, London 958, Newyork 212.00, Béna 954, Zürich 40.00, Bécs 30.30, Prága 642, Budapest —. Bukarest. Valuták: Napoleon 730.00, márka 48, leva 145, török lira 110, font sterling 960, francia frank 1175 svájci frank 40.00, olasz lira 950, drachma 375, linar 260.00, dollár 210.00, lengyel marka 41.00, osztr. korona 39.00, magyar korona 28.00, cseh korona 635.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 127.50-127.00, Amsterdam 206.75-206.75, Newyork 533.75-534.00, London 2396-2397.00, Páris 2862.00-2870, Milano 2356.00-2357, Prága 1600.00-1600.00 Budapest 69.50-69.50 Belgrád 655.00-655.00, Bukarest 247.50-247.50, Varsó 102.50-102.50, Bécs 75.25-75.25.

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET

Heti műsor

Kedd: A faun [Sorozatszám 15.] Szerda: Antónia [Sorozatszám 16.] Csütörtök: Antónia [Sorozatszám 17.] Péntek: Bajader [Zöldhelyi Anna, Ibász Aladár, Virág Lajos szerződött tagok föllépésével. Sorozat 18.] Szombat d. u. fél 4-kor: Kaméliás hölgy [Mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám 19.] Szombat este 8-kor: Kék mazur [Erényi Böske, Tompa Béla, Rudas Bandi föllépésével. Sorozatszám 20.] Vasárnap d. u. fél 4-kor: A falu rossza [A nagykapusi falusi műkedvelők előadása. Mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám 21.] Vasárnap este 8-kor: A falu rossza. [A nagykapusi falusi műkedvelők előadása. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 22.] Hétfő: Kék postakocsi. [Operette újdonság 9-edszer. Uj szereposztással. Sorozatszám 23.]

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó. Kedd, augusztus 26. Isten veled fiatalság! Szentimentális modern dráma 6 felvonásban, Nino Oxino regénye után. Főszerepben Jacobini Mária és Makowska Helen. Uránia-Mozgó. Kedd, augusztus 26. Vass Péter. A névtelen ember. I. rész 10 felv. A milliók tolvaja és A Sahara császára. Kalendár és szerelmi dráma. Főszerepben Harry Liedtke.

Hölgyeim! Óriási választék érkezett filc és bársony kalapokban. Rendkívül olcsó reklámárak. Mindegyikű átalakítások és formálások 48 óra alatt készülnek.

"IDEAL"

női kalapüzlet, Cluj, Calea Regele Ferdinand 8. szám. Gólya-áruházzal szemben.

Elsőrangú

férfi fehérmű

varrónők és vasalónők

állandó munkára

magas fizetéssel

azonnal felvétetnek. Str. Regina Maria 24.

Rudolf Mosse 4020

Mozdony- és géprészeket

külföldről beszerezve garancia mellett

Grossmann Jenő Nagyvárad

Baross-u. 10. / Sürgönycim: Grossmasin. Telefonszám 28

Rudolf Mosse 4013 **Keleti szőnyegek**

szővése eredeti perzsa és szmirna minőségben minden kívánt méretben. Szőnyegek művészies javítása

"Vénus" szőnyegszővőgyár Cluj, str. Surda (Kis-u) 33

Kedd
A Ha
pesti
közés
KAC
nagy é
meg a
jövöltá
Mures
akarta
lyáról.
ben tör
tészt, a
fut a k
Molnár
aki elbu
itél a
előtt az
tűró sér
a magár
decsapá
A
mozgott
jobban
képtelen
gyeenge
hatóbb
váltak k
tovszky,
A m
KKA
ez a mé
pedést sz
KMT
Dordea.
Nagy
Victorián
riválisát
állandóan
menek k
győzött.
for és Is
kettő dur
Chifor hi
18. perc
a 43. per
megszerzi
Hargi
Lajos. A
lése nem
egyrészt
nés nélk
vette fel
szemben.
Reményi
vitatható
felidőben
Haggibor
Binder ál
el Rosenfe
futballjáté
pos passza
Haggibor
volt. Kivü
megfelelők
csatársor
kos szerep
gittette ki
Szászreg
(2:1). A H
Arad. C
díj mérkőze
köttek.
Temesv
felidőben vé
adásából Ta
Kinizi erő
Semler a 35
Petrose
Kiminich (2
golt Stoffa
Brasov.
(1:0). Tg-
amelyet mé
játzott.
Turda.
Winkle. A T
Huedin.

SPORT

Vasárnapi sporteredmények

A Haggibbor székeljudvarhelyi veresége. Szenzációk a MAFC budapesti uszóversenyén. Brűnben lesz a cseh-román válogatott mérkőzés. Uj országos rekordok a KAC versenyén. A Victoria legyőzte a NAC-ot is

KAC-CFR-Mures 0 : 0 (félbeszakítva). A nagy érdeklődéssel várt mérkőzés nem hozta meg a várt sportbeli sikert és a vendégcsapat jóvoltából botránnyal fejeződött be. A CFR-Mures ugyanis egyik játékosát kiállítását nem akarta akceptálni és egyszerűen levont a pályáról. A botrány a második félidő 30. percében történt, amikor Rakitovszky szökteti Kertész, aki a hávédőket kicseli és szabadon fut a kapu felé. A 16 os vonalra jóval belüli Molnár utóléri és hátulról gánosolja Kertészt, aki elbukik. Erre Jakobi Ernő bíró tizenegyest ítél a CFR ellen. A büntetőrúgás megejtése előtt azonban Kaucsár nyomdafestéket nem tűrő sértéssel illeti a bírót, aki azonnal kiállítja a magáról megfélekedezett játékos. Erre a vendégcsapat levont a pályáról.

A mérkőzés egyébként alacsony nívón mozgott. A CFR-Mures volt az egységesebb és jobban játszó csapat, de csatársora teljesen gólképtelen. A KAC az első félidőben nagyon gyenge játékot produkált, szünet után elfogadhatóbb volt. Kaucsár, N.ulescu és Braifolean váltak ki. A KAC legjobb emberei Rakitovszky, Kertész és Kondor voltak.

A mérkőzést Jakobi Ernő jól vezette. KKASE-KMTE 0 : 0. Szombaton folyt le ez a mérkőzés. Rossing KMTE halt sipezontrepédést szenvedett. Bíró Jakobi.

KMTE ifj.-KAC ifj. 4 : 0 (0 : 0). Bíró Dordea.

Nagyvárad. Victoria-NAC 2 : 1 (0 : 1). A Victoriának a Törekvés után sikerült annak riválisát is megérdemelten legyőznie. Majdnem állandóan támadott és csak ellefele jó védelmének köszönhető, hogy végül is tizenegyessel győzött. Molnár, Fazekas, Pop, Cipoigan, Chi for és Istráuffy váltak ki a Victoriából, utóbbi kettő durva volt. A vezetőgólt a NAC éri el Chi for hibájából Palkó révén, szünet után a 18. percben Mezyeri kornerét Cipoigan belövi, a 43. percben pedig tizenegyesből Istráuffy megszéri a győzelmet. Bíró dr. Morar.

Hargita-Haggibbor 2 : 1 (1 : 1). Bíró Nagy Lajos. A Haggibbor székeljudvarhelyi szereplése nem jött a várt sikerrel, melynek oka egyszerűen az, hogy a zsidó csapat minden pihenés nélkül, közvetlenül a 24 órát tartó ut után vette fel a küzdelmet a jóképességű Hargitával szemben. A vezető gólt a Haggibbor éri el Reményi révén a rá pár perccel Solyassy vezethető tizenegyessel egyenlít. A második félidőben az Ankraut és Wessel nélküli játszó Haggibbor a többet támadó, de ennek ellenére Binder által a vendéglátó csapat újabb gólt ér el Rosenfeld hibás vetődése miatt. A Hargita futballjátéka meglepte a kolozsvári fiukat. Lapos passzal gyönyörű futballt produkáltak. A Haggibbor legjobb embere Rosenfeld kapus volt. Kivüle a kiesel Klein és Lazarovics voltak megfelelők A székeljudvarhelyiek főzserinét a csatársor képezi, melyben több elsőrangú játékos szerepel. Nagy Lajos bíraskodása nem elé gítette ki mindkét félt.

Szászrégen. Haggibbor komb.-Amateur 3 : 1 (2 : 1). A Haggibbor Bauarweis Baui gólyaival győz. Arad. Gloria CFR-AAC 0 : 0. Vasas vándordíj mérkőzés. Bíró Kutik. A védelmek jól működtek.

Temesvár. TAC-Kinzi 1 : 1 (0 : 0). Az első félidőben változatos játék. Szünet után Holz bereséből Tarnok a TAC nak megezeri a vezetést, Kinzi erős tempót diktál és Fréch II. centeret Semler a 35. percben góllá értékesíti.

Petroseni. CAMP-AMTE 3 : 1 (0 : 0). Kuminich (2) és Ficker a CAMP góllörői, a végzet gólt Stofa szerezte meg.

Brasov. Tg-Mures-Brasov válogatott 2 : 1 (1 : 0). Tg-Mures szerezéses győzelmet aratott, amelyet még fokoz az, hogy csak 10 emberrel játszott.

Turda. TSC-Törekvés 3 : 0 (1 : 0). Bíró Winkla. A TSC megérdemelten győzött. Huedin. PTT-HMIÖ 0 : 0. Bíró Patrán.

A KAC országos atlétikai versenye. Gyenge mezőnyök és kitűnő eredmények jelzik a KAC mintaszerűen megrendezett atlétikai versenyét, amely öt versenyszámban rekordjavítást hozott és ezzel a szezon erkölcsileg leg sikerültebb versenyét eredményezte. Eredmények: 800 m. hep. 1. Hegyi (Törekvés), 2. Wild CAMP, 3. Nagy Lajos AAC. Gerelyvetés, junior. 1. Korom, 2. Fetter KAC, 3. Botár KKASE 5000 m. síkfutás hep. 1. Wild II. CAMP, 2. Sárdy CAMP, 3. Morár KKASE Távolugrás hep. 1. Spitzer CAMP, 2. Barabás 607 cm, 3. Bíró KAC. 100 m. síkfutás. 1. Péter KAC 11 mp, országos rekord beállítva. 2. Szabó KAC, 3. Bíró KAC. Első hátszél. 1500 m. síkfutás. 1. Kabát AAC 4 p. 198 mp. országos rekord. 2. Wild I. CAMP, 3. Hegyi Nv. Törekvés. Magasugrás. 1. Péter KAC 170 cm, 2. Barabás CAMP. 400 m. síkfutás. 1. Korom CAMP, 2. Kormos KAC, 3. Spitzer CAMP. Súlydobás, hep. 1. Dávid KAC, 2. Welser Tibor KAC, 3. Barabás CAMP. 4x100 m. staféta. 1. KAC 46.2 mp, országos rekord, 2. CAMP, 3. KAC futballcsapata. Rudugrás. 1. Barabás CAMP 301 cm., 2. Fetter. 200 m. síkfutás. 1. Péter KAC 22.7 mp. országos rekord, 2. Spitzer CAMP, 3. Erdey AAC. Péter idősje nemzetközi viszonylatban is jó. Diszkoszvetés. 1. Dávid KAC, 2. Péter KAC, 3. Barabás CAMP. 200 m. síkfutás. 1. Barabás CAMP, 2. Welser KAC, 3. Botár KKASE. 100+200+300+400 m. staféta. 1. KAC 2 p. 11.2 mp., országos rekord, 2. AAC, 3. CAMP. A Comitetal Regionálnak a legjobb eredményt elérő atléta számára kitűzött szép tiszteletdíját Péter nyerte. A KAC két tiszteletdíját Kabát (AAC) és Dávid (KAC) nyerték az 1500 m. síkfutásban, illetve a diszkoszvetésben elért eredményeikért.

Uj uszóvilágerekordok a MAFC versenyén. A MAFC héthónapos uszóversenyén a következő uj világerekordokat állították fel: 200 m. melluszás: 1. Rademacher (Hellas) 2 p. 51 mp. világerekord. A kitűnő német uszónak 200 yardon is sikerült megjavítania Toldy Ödös 2 p. 39.6 mp.-es világerekordját 2 p. 36.6 mp.-re. 50 m. gyorsuszás: (Seussen-díj) 1. Weissmüller (Amerika) 25 mp., 2. Bárány (Eger) és Dahlem (Boroszló) 26.2 mp. magyar és nemzet rekord. 400 m. 1. Weissmüller 4 p. 57 mp. világerekord beállítva. 2. Wannie (Szeged). 100 yardos gyorsuszás: (Királydíj) 1. Weissmüller (Amerika) 52.2 mp. világerekord. 2. Krüger (Amerika) 57 mp. 2. Bárány (Eger) 58 mp. Magyarország 1924 évi 100 méteres melluszóba-noksága: 1. Rademacher (Hellas).

A román-cseh válogatott mérkőzés. Prágai jelentés szerint a román cseh válogatott mérkőzést nem Prágában, hanem Brűnben fogják megtartani.

Kolozsvár válogatott csapata kedden éjjel indult Drezdába. A turán a következő játékosok vesznek részt: Lázár, Málássi, Pollák, Tritsch, Tóth, Fazekas, Huza, Blaj, Schultiz, Rakitovszky, Deutsch Simi, Bonciocst, Chi for és Muresan. A csapatot hivatalosan Savu márnök. Giurgint szövetségi kapitány Popescu szöv. pénztáros és dr. Erős Vilmos kísérik.

Pályázati hirdetés

A nagykarolyi aut. orth. régi hitközségben egy helyi állás azonnal betöltendő.

Pályázhat oly kitűnő zsidó hitközségi elismert orth. rabbitól nyert felmutathat, 5000 és 10000 lejes illetékekkel rendelkezik.

Fizetés a drágasági pótlékokkal együtt havi 3500 lej, szép természetbeni lakás és az itt szokásos mellékjövödelmek.

Ajánlatok életkor, családi állapot és az eddigi működés megjelölésével alulírott elnökhöz beküldendők.

Carsi-Mare (Nagykaroly) 1924. augusztus 20.

Reisenbach Mór, hitk. jegyző

Weisz Lajos, hitk. elnök

mirjamok és diszkótéses imakönyvek, valamint az összes ünnepi rituális cikkek dus választékban

megérkeztek

és legolcsóbban Cluj, Str. St. O. Iosif 2. sz. alatt a

„SAFRUTH“

zsidó könyvkereskedésben szerezhetik be. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Viszonteladónak nagy árkedvezmény

Tűzifa aprítógépeket

kőfűrész állványokat, szállítható motoros kőfűrészeket, hasító gépeket, teljes tűzifaaprító telep berendezéseket

fűrészgyári

valamint

asztalosipari gépeket

kedvező fizetési feltételek mellett szállít

Mecano Rt.

fiókja, Cluj, Calea Victoriei 45. (v. Kossuth L.-u.) Telef. Int. 356.

Hirdetések

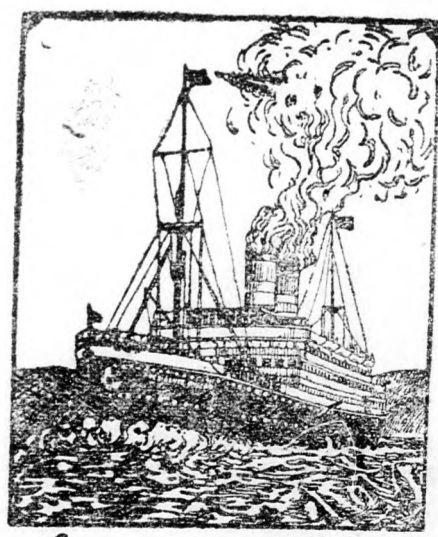
e lapban a legeredményesebbek

Figyelem!

A QUOTA Dél-AMERIKÁBA NEM TELJES

miután az odaváló bevándorlás korlátlan. Aki tehát Argentiniába vagy Braziliába gyorsan akar utazni, az írjon azonnal prospektusért

Cosulich Line Bucuresti, Cal. Grivitei 181

Legolcsóbb és legkényelmesebb ut AMERIKA, CANADA, ARGENTINA és BRAZILIÁBA.

Vasúti utazás tartama a hajóig csak 48 óra! Csak egy határ

Telefonsz. 81.

LADAGYAR

Mindennemű ládát és faanyagot összeszerelt és szisztematikus részeken megrendelhető azonnal készíti és három óra alatt a legolcsóbb áron

Fiók: Egeres

lapias

lanyha irányzattal patlottak. A kínlát rtkodás volt a ke- jegyztek: Osztrák korona 350-360, frank 39 80-39 90, cets frank 11 50-98, olasz lira 9-10-

us 25 é: Berlin -, Róma 954, Zürich 342, Budapest -, leon 730-00, marka font sterling 960, ank 40-00, olasz lira 0-00, dollár 210 00, ona 39 00, magyar 127 50-127-00, Newyork 533-75-0, Páris 2862-00-Prága 1600 00-50 Belgrád 655 00-50. Város 102-50-

OVRSZET

6.) n 17) n 17) Erényi Böske, Tompa lépésével. Sorozat 18.) és helygy (Mársékel 19.) (Erényi Böske, Tompa lépésével. Sorozat 20.) a rossza (A nagyka- adása, Mársékel hely- ossza. (A nagykapusi sa. Rendes helyárak- te ujdonság 9-edszer. szám 23) SORA sztu 26 Isten ve modern dráma 6 fel- után. Főszerepben Helén. augusztus 26. Vass z 10 felv. A milliók kalador és szerelmi dtké.

zték érkezett filc és apokban. Rendkívül árák. Mindezenmü ra alatt készülnek.

L" Regele Ferd- ázzal szemben.

emü salónók téssel Str. Regina

Rudolf Mosse 4020

10. / Sürgönycim: sin. Telefonszám 28

nyegszövőgyár str. Sarda (Kis-) 33

APRÓHIRDETÉSEK

Közvetítő díj minden hirdetésre egy sz. l., vasárnap beírási díj 5.- lej. Leg-
nagyobb hirdetésre 20 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény

**Perzsa és szmirna sző-
nyeg** jutányos áron kap-
ható és megrendelhető
bármily méretben a

Covoara-

nál Cluj, Strada Londrei
(Hossz-utca) 26. Kérjen
rajzolatot. 1670

Ha ön

művészi

Blondel

és más kereteket óhajt
venni, okvetlen keresse
fel

**SOMLYAI
MIHÁLY**

keretkészítő és aranyozó
műhelyét Kolozsvár, Str.
Juliu Maniu 7. szám.

Könyvszükségletét az
Uj Kelet könyvostályá-
nál fedezze! Bárhol meg-
jelent könyvek beszerze-
sét vállaljuk.

Fiatal segédet ki üve-
gezésben és képergetés-
ben jártas, felvesz
Schwimmer Ernő üveg-
üzlete Dej, 7658

Keresek azonnali belé-
pésre rőfös és divatszaka-
mabeli izr. vallásu segé-
det, román, magyar nyelv-
tudással. Szombaton zárva.
Fizetés meggyezés sze-
rint. Ajánlatok Ráth Jé-
zsef divatruháza, Vulcan,
küldendők. 7676

Kézimunka előnyom-
dát tovább folytatom la-
kásomon Cal. Reg. Ferd.
37. Berger Dezsőné.

Eladó világos kcmplett
hálószoba, Strada Regală
(Majális utca) 23. Zoltán.

Elsőrangú férfi fehér-
nemű varrónők és vasaló-
nők állandó munkára ma-
gas fizetéssel azonnal
felvétetnek. Str. Regina
Maria 24.

Intelligens urilány bu-
torozott szobát keres eset-
leg teljes ellátással. Leve-
leket „Külön szoba“ jel-
igére a kiadóba kér.

Orvosi rendelőnek, vagy
ügyvédi irodának kiválóan
alkalmas kapu alatti be-
járati szoba, zárt veranda
Ferenc József-ut legjobb
helyén, november 15-re
átadó. Ajánlatok „Iroda
12.000“ jeligére Lloyd
Express hirdetési vállalat
Str. Memorandului 24. to-
vábbit.

**Németül, franciául, an-
goul** beszélő, zongorázni
tudó leány nevelőnő vagy
társalkodónő állást keres
előkelőbb zsidó családnál.
Megkereséseket „Jónéve-
lésű“ jeligére a kiadóba
kérek. 7705

Palesztinai fiatalember
héber és német órákat ad,
ugyszintén vállal **הוראה
ושיעור** tanítást. Cim a ki-
adóban.

Keresek ort. uri csa-
ládánál két személy részére
szobát ellátással. Leveleket
„Ellátás“ jeligére a ki-
adóba kérek. 7689

**Elegáns
ércsü és jó ruhát**
angol, francia dí-
vat szerint készít
Dávid József
uniszabó, Cal. Victoriei
(Bosuth L.-u.) 7. sz.

Motorkerékpárhoz
használt külső és belső
gummit veszek. Címet a
kiadóba.

Fiatal segédet női és
férfi divat szakmából ki-
rakatrendezésben jártast
azonnali belépésre keresek
Ajánlatok eddigi működés
és fizetési igények meg-
jelölésével Kolozsvári La-
jos cég Bánfihunyad 7693

Egy ügyes rőfös és
konfekciós kereskedő se-
géd azonnal felvétetik.
Berkovits Gidáli kereskedő
Vulkan. 7688

„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.
Vezérigazgatóság: Bucuresti, Str. Las-
car Catargiu 11. **Sürgöncim:** Vagonastra Bucuresti.
Levélcim: Postafiók 136.

Autobuszok közötti használatra, fürdőtelepek részére, városok közötti forgalomra. — Üzemterveket, ren-
tabilitási számításokat készítséggel és díjmentesen készítünk. Teherautóautóbilok kardan vagy lánchaj-
tással, három és fél tonna hasznos teherbírással. Tartányautóautóbilok benzín, olaj és petróleum szál-
lítására. Ürtartalom 3550 liter. Tűzoltóautóautóbilok városi tűzoltóságok részére. Öntözőautóautóbilok
városok részére, 5 m. átlagos öntözőszélességgel. Precíziós esztergapadok Withworth, vagy méli-
méteres csavarmentek vágására berendezve. Csucstávolság 1000—1200—1600 és 2500 mm. Excenter-
prések kilengés 30 mm. Nyomóerő 8 tonna. Elektromos gépcsoportok 3'5 Kw, 110 vagy 220 Volt
táplál 150 drb 25 gyertyafényű körtét. Benzinmotorok 6, 14, 45, 60 és 90 HP. Furógépek 15 és 35 mm átm,

Uyartmányaink eredeti gyári áron beszerezhetők az alábbi bizományi raktárakból

- ARAD: Intreprindere de Mașini și Automobile Strada Alexandri No. 6.
- BRAȘOV: „Silvania“ Műszaki vállalat, Str. Spitalului 64.
- CLUJ: Blaga Emil, Műszaki Vállalat, Piața Stefan cel Mare 3.
- LUGOJ: Schwäbische Zentralbank Filiale Lugoj.
- MEDIAȘ: Maschinenabteilung der S. S. Landwirtschaftsverein.
- ORADEA-MARÉ: „Economia“ Kereskedelmi és Ipari R. T., Piața Mihai Viteazul No. 1.
- SĂTMAR: Printz Testvérek Vasöntőde és Gépgyár.
- SIBIU: Maschinenabteilung der S. S. Landwirtschaftsverein.
- SIGHIȘOARA: Maschinenabteilung der S. S. Landwirtschaftsverein.
- TÂRGU-MUREȘ: Biró E. dipl. gépészmérnök műsz. vállalat, Str. Ștefan Voda No. 1/a.
- TIMISOARA: Schwäbischer Landwirtschaftsverein.

Longines
7 GRANDS PRIX
Legpontosabb óra

TRANSATLANTIQUE
FRENCH LINE

Személyposta — Gőzhajók

**Havre és Szt.-Nazaire-ból
Cuba és Mexiko
New-York és Canadába.**

Felvilágosítások és jegyek:

„SARNIA“-nál

București, Rador 1572
Pasagiul Comedia

Használjunk kizárólag

PLANTOL

כשר

legjobb növényzsírt, mert ez
tiszt, egészséges és kladós!

Főtisztelőnd Fuchs Benjámín nagyváradi
főbb felügyelete alatt készült, szigorúan
ortodox rituális előírás szerint.

Képvisei: NIENZ VILMOS Cluj

**MODE DE
PARIS**

S. EISENSTÄDTER
szücs és szörmeárúhá

Telefon-
szám: 768. **CLUJ** Távirateim:
MODEPELZ.

PIAȚA UNIRII No. 12.

Szücs és
szörmekereskedők
figyelmébe

Angro osztály:
Calea Victoriei 2. Telef. 724.

Fiók:

Timisoara, Szentgyörgy-tér 1. szám
Telefon: 23-01.

Alba-Iulia, Calea Regele Ferdinand 4.

„Rador“ No 1329

ZONGORA OCASSIÓ
Telefon 13-45 sz.

Kittinó hangu rövid, keresztthuros
zongorák, pianinók már 25.000
leitől kaphatók. Alkalmi vétel.

STERNBERG

Oradea-Mare
Piața Unirii
2.